

SLOVENSKI NAROD

Izaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati: do 30 petič 4 2 D, do 100 vrt 50 p, večji inserati petič vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 420 D

Upravišтво: Knaflcova ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.
Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.
Poština plačana v gotovini.

Poljedelska kriza

Včeraj je Narodna skupščina posvetila glavni del svojega razpravljanja poljedelski krizi v naši državi. Sprožila je poljedelsko debato interpelacija poslanca Sečerova, naslovljena na ministere za kmetijstvo, za finance in za promet. Po pravici je opozicija očitala vladi, da se smatrala šele po sedmih mesecih za potrebno, odgovoriti na vloženo interpelacijo, da bi morala temu problemu, ki je centralni problem našega gospodarstva, posvetiti največjo pozornost.

Debata je pokazala, da pravzaprav vse stranke soglašajo v tem, kako važno je dejstvo, da se nahaja naš poljedelec v zelo hudi gospodarski krizi. Seveda je opozicija porabila priliko, da napade vlado, izrabljajoč njeno nedelavnost v tej krizi; ali s protiočnikom demagoštvu se vlada ni ničesar storila in v poročilih o poteku seje in vsebini govorov in odgovorov iščemo zaman onega, kar je edino važno v tej zadevi, to je programa za sanacijo krize, ki je za veliko večino prebivalstva tako usodna. Zato je pri tem najpomembnejša stvar zavest, da politične stranke ne preidejo in ne bodo prešle na stvarno delo, ker so v ospredju neprestano vladne krize, zakulisne intrige in borba proti njim.

Razni govorniki v poljedelski debati so naglašali, da je padanje cen poljedelskim produktom posledica močno zvišane svetovne agrarne produkcije. Nedvomno je to eden izmed vzrokov, toda to še ne more biti odgovor na problem krize same. Kajti ne sme se pozabiti, da moramo računati s stalnim zviševanjem svetovne agrarne produkcije. Ob strani je ostala Rusija s svojimi ogromnimi poljedelskimi zakladi, ki so preje v obsegu cele tretjine zalagali evropski trg. Ko je ta proizvajalec izostal, je nastala šele nenormalno ugodna konjunktura za ostale agrarne producente. Ako stremi Amerika z nekaterimi drugimi državami za tem, da nadomesti ono, kar bi moralo priti iz Rusije, pomeni to za male evropske agrarne države vračanje v normalno a ne v normalno stanje in z zvišano agrarno produkcijo moramo računati kot s stalnim pojavom evropskega in svetovnega gospodarstva. Računati moramo dalje s tem, da se bo prej ali slej — bržkone razmeroma kmalu — ruski poljedelec vrnil na evropsko tržišče kot poglavitni producent in prodajalec. Naša agrarna politika mora se temu dejstvu računati kot z neizogibnimi in temu primerno pravočasno ukreniti vse potrebno, da bo naš kmetijski producent sposoben konkurence. Konkurenčna sposobnost se doseže z ugodnimi trgovskimi pogodbami, s carinami in železniškimi tarifami, ali poleg tega je treba še mnogo časa. Treba je sistematične gospodarske politike v organizaciji, ugodnih kreditov, v pomožnosti in smotnosti izbiri vrste produkcije, pred vsem pa je treba racionalizacijo vsega kmetijstva. Tu je eno našega problema, tu bi morala vlada zastaviti svoje sile. Toda to je delo, ki se mora vršiti postopoma, po temeljitosti, to se pravi strokovnjaško, ne po političnih izdelanem načrtu. In ta načrt mora računati z industrializacijo, ki je neizbežna nujnost za one pokrajine, katerih priroda ni obdarila z rodovitnostjo; industrializacija je nujna potreba večine Slovenije, zapadne Hrvatske, Dalmacije, Hercegovine in Crne gore in še nekaterih manjših predelov v državi. To šele bi bila velkopotezna politika, ki bi nam pomagala rešiti poljedelsko krizo, na katere priletu, ne koncu se nahajamo danes.

Ali namesto takega velkopoteznega dela bomo imeli, se bojimo, jutri ali po jutrišnjem zopet radičevsko ali pašičevsko krizo.

Podaljšanje zavezniških pogodb Male antante

Praga, 12. junija. Listi javljajo, da namenska po končani posvetovanjih v Zenevi zunanji minister dr. Beneš odgovoriti v Italijo, kjer se sestane z ministrskim predsednikom Mussolinijem.

Zavezniške in vojaške pogodbe, sklenjene medsebojno med Jugoslavijo, Čehoslovasko in Rumunijo, se danes dopolnje podaljšajo za dobo treh let. Zadevni dokumenti se dopolnje podpisajo.

Beograd, 12. junija. Poljski poslanik g. Okencki je včeraj posetil pomočnika zunanjega ministra dr. Markovića, da se informira o programu konference Male antante na Bledu. Poslanik Okencki potuje na Bled, kjer ostane do konca konference. Čehoslovski poslanik g. Jan Šeba je tudi posetil pomočnika dr. Markovića.

Viharji v nočni seji Narodne skupščine

Ponovni konflikt med vladno večino in opozicijo. — Izključitev poslanca dr. Angjelinovića. — Zaupnica vladi.

Beograd, 11. junija. Dočim je bila včerajšnja dopoldanska skupščina mirna, je bila popoldanska zelo viharja in burna. Prišlo je do ponovnih konfliktov med vladno večino in opozicijo. Navzočih je bilo v skupščini nekaj nad 100 poslancev. Popoldanska razprava je trajala od 17. pozno v noč. Prvi je govoril klerikalni poslanec Vesjenjak. Risal je zlasti gospodarsko krizo v Sloveniji, naglašujoč, da leta 1918. ni bilo na javni dražbi niti eno posestvo prodano, dočim jih je bilo leta 1925. prodanih 434.

Posl. dr. Joca Lalošević (klub Ljube Jovanovića) je omenjal gospodarsko krizo v Franciji, Angliji, Nemčiji, v Belgiji in v Ameriki. Pozival je vlado, da posveti vso pozornost gospodarski krizi.

Posl. Veljko Grgurević (rad.) je kratko govoril o gospodarski krizi v Bosni in Hercegovini. Med njegovim govorom je prišlo do konflikta med skupščinskim predsednikom Markom Trifkovićem in posl. Svetozarjem Pribevićem, ki je protestiral, da je dobil besedo posl. Grgurević, ker se s tem krši določba poslovnikova, da more od vsake skupine govoriti le ena oseba.

Posl. Juraj Demetrović (sam. demokr.) je ostro kritiziral delovanje sedanjice vlade in konstatiral, da vlada šele po sedmih mesecih odgovarja na interpelacijo o poljedelski krizi. Odstranitev gospodarske krize je važen problem. Odkar obstoja „seljaška vlada“, so začeli seljaki rapidno propadati. Potrebna je redukcija ministrstva in večja koncentracija dela v posamnih resortih, za tem reorganizacija državne uprave.

Govorili so še poslanci Joca Jovanović, beg Kapetanović in Pera Marković, na kar je dobil besedo ministrski predsednik Nikola Uzunović, ki je znova naglašal in skušal dokazati kako vlada dela v skupščini. Napad opozicije na vlado zaradi nedela niso upravičeni, ker vlada vsak čas izroča Narodni skupščini zakonske načrte. Vlada tudi danes rade volje sprejema diskusijo o poljedelski krizi. Čisto gospodarsko

vprašanje pa je opozicija izbrala v politično agitacijo.

Opozicija je odločno protestirala proti Uzunovićevemu očitku in čuli so se burni protestni medklici. Nekateri poslanci so tolkli tudi po pulnih in klopih.

Do večjega kravala in hrušča je prišlo med govorom poljedelskega ministra g. Ivana Pucija. Poljedelski minister je skušal ironizirati opozicijo, češ da uganja demagogijo, da ni resno mislila, ko je predložila svojo interpelacijo o poljedelski krizi. Ta izjava je povzročila med opozicijo ogorčene proteste. Nastal je velikanski vihar in trušč. Posl. Grga Angjelinović (dav. dem.) je vzkliknil: „Čemu tako kričite? Pred vami drhte samo voli! Vi govorite v Narodni skupščini, ne pa v mesnici!“ Predsednik je bil radi splošnega trušča primoran sejo prekiniti. Poljedelski minister je po pavzi začel nadaljevati svoj govor. Besedo pa je zahteval posl. Angjelinović. Predsednik ni tes zahtevi ugodil, na kar je Angjelinović ves razjarjen začel razbijati pred govorniško tribuno. Treznejši poslanci so končno preprečili, da ni prišlo do dejanskega pretepa.

Predsednik skupščine Marko Trifković je zahteval, da se posl. Angjelinović izključi od ene nadaljnjih sej radi nedostojnega obnašanja. Poslanec Angjelinović je proti temu protestiral.

Skupščina je končno z vladno večino sprejela večinski predlog na prosti prehod k dnevnemu redu. Vladina večina je obenem izrekla zaupnico vladi g. Uzunovića. Odklonjeni so pa bili vsi predlogi opozicije, ki so izrekli vladi nezaupnico.

OPOZICIJA PROTI G. PUCIJU.

Beograd, 12. junija. Danes dopoldne so politični krogi mnogo komentirali snočni nekvalificirani nastop poljedelskega ministra Ivana Pucija proti opoziciji. Zastopniki vseh opozicijskih skupin so se dopoldne po seji klubskih načelnikov sestali, da protestirajo proti nedostojnemu nastopu aktivnega ministra v skupščini in da zahtevajo od predsednika zadoščenje.

Kdaj odide parlament na počitnice

Nasprotujoče si vesti iz vladnih vrst. — Opozicija zahteva nepretrgano delo. — Korporativen obisk radikalnih poslancev pri gosp. Pašiću.

Beograd, 12. junija. Parlamentarne in politične kroge intenzivno zanima vprašanje nadaljnjega delovanja Narodne skupščine. Glede tega vprašanja je vlada izjavila, da bo skupščina delala še do 10. julija. To izjavo je podal minister dr. Srškić novinarjem, naglašujoč, da je tako vlada odločila. Isto zahtevajo tudi radičevci. Nasprotje pa trde nekateri člani radikalnega kluba, da bo Narodna skupščina delala najdalje do pravoslavnih binkoštnih praznikov, to je do 20. t. m. in bo nato odgojena na nedoločen čas s tem, da se bo prihodnja seja sklicala pisnim putem. Narodna skupščina naj bi se po zatrdilu radikalov sestala šele v jeseni, in sicer v oktobru. Opozicija s svoje strani vstraja na zahtevi, da mora Narodna skupščina nepretrgoma delati. Opozicija namera

va vložiti odločen protest proti odgovor.

Predsednik Narodne skupščine je izjavil, da bo Narodna skupščina pod vsakim pogojem delala do 10. julija t. l., prihodnji tork ali sredo pa bo nastopila kratka pavza. Vlada forsira sprejem zakona o izenačenju neposrednih davkov in želi, da bi se ta zakon sprejel še v tem zasedanju.

Radikali se povsod pripravljajo za intenzivno agitacijo. Značilna je vest, da namestila okrog 50 radikalnih poslancev odpotovati v Karlove Vary k predsedniku Nikoli Pašiću, da se tam posvetujejo o situaciji in dobe navodila. To potovanje nameravajo izvesti kljub temu, da jim ga je Pašićev osebni zdravnik dr. Nikolajević z ozirom na Pašićevo zdravstveno stanje nujno odsvetoval.

UREDBA O NOVINARJIH

Beograd, 12. junija. Minister za izenačenje zakonov dr. Milan Srškić je izjavil, da predloži ministrskemu svetu v odobrenje še pred zaključkom skupščinske sešije uredbo o novinarjih. Z uredbo bodo po njegovem mnenju zadovoljni ne samo novinarji, marveč tudi lastniki listov.

PROTEST ANGLIJE V MOSKVI

London, 11. junija. Angleška vlada je naročila svojemu zastopniku v Moskvi, da izroči sovjetski vladi protestno noto v zadevi denarne podpore, ki je prihajala iz sovjetske Rusije angleškim stavkovnim delavcem.

London, 11. junija. Poslovni odpravnik ruskega poslanstva objavlja v listih izjavo, da sovjetska vlada ni nikdar nakazala nikakih denarnih podpor za angleške stavkovne delavce.

STRAHOVIT VIHAR V JUŽNI AMERIKI

London, 11. junija. Po poročilih iz Valparaisa je včeraj tam divjal strahovit vihar. Štirje veliki čilenski parkiri so bili povsem poškodovani in 5 remorkerjev je bilo potopljenih. Mnogo človeških žrtev.

Krvavi spopadi med komunisti in policijo v Pragi

Sinoči so priredili komunisti več zborovanj proti carinam. — Pri spopadih s policijo je bilo okrog 50 oseb ranjenih. — Številne aretacije.

Praga, 12. junija. Komunisti so sinoči priredili več shodov, da protestirajo proti agramim carinam. Največji shod je bil na Havličkovem trgu. Na šestih tribunah so komunistični govorniki govorili množicam. Po zborovanju, ki je bilo mestoma celo viharno, so hoteli komunisti organizirati velik spreved po mestu. Policija je to demonstracijo preprečila. Komunisti so navalili na močan policijski kordon. Na policijo se je vsulo kamenje. Mnogo stražnikov in civil-

stov je bilo pri tem ranjenih. Policija se je branila in je končno po ojačenju demonstrante razpršila ter pozno v noči vzpostavila mir. Izvršenih je bilo mnogo aretacij.

Praga, 12. junija. Pri včerajšnjih komunističnih demonstracijah oziroma spopadu komunistov s policijo je bilo 59 stražnikov ranjenih. Enega stražnika in 3 civiliste so morali težko ranjene prepeljati v bolnico, 49 demonstrantov je bilo aretiranih.

Pravno-politična pogodba med Jugoslavijo in Avstrijo

Beograd, 12. junija. Iz Dunaja prihaja poročilo o skorajšnjem podpisu pravno-politične pogodbe med Avstrijo in Jugoslavijo. Zadevna pogajanja so se že od sredine meseca aprila dalje vodila na Dunaju med zastopniki avstrijske vlade in kraljevine SHS. Dosežen je popoln sporazum. Pogodba bo podpisana v kratkem času. Glavna svrha pogodbe je, da se pravno-politični odnosi med obema državama čim tesneje urede in da se odstranijo vsi spori. Ta pogodba med ostalim nadomešča tudi diplomatsko poslovanje, ker je bilo to predpisano, z neposrednim dopisovanjem vseh vrhovnih pravosodnih oblasti. Pogodba obstoja v glavnem v določitvah glede političnih in konzularnih legalizacij javnih, sodnih, notarskih in privatnih dokumentov ter ureja dalekosežno medsebojno pravno pomoč. Pogodba se zlasti nanaša na pravno zaščito, na varstvo, na konkurse, na izročanje zločincev.

POSKUŠEN SAMOMOR DIJAKA

Sarajevo, 12. junija. Včeraj se je na tukajšnji gimnaziji zgodil zopet senzacionalen incident. Neki dijak je poskušal samomor v pričo svojega profesorja. Damilo Kampus, 16letni gimnazijec je prišel včeraj v šolo ter se pritoževal pri svojih tovariših, da se boji, da ga bodo profesorji vrgli iz širih predmetov. Ko je vstopil profesor nemščine v razred, je stopil Kampus pred njega ter ga vprašal, če ga bo res vrzel. Profesor mu je kratko odgovoril, naj ne stavi takih vprašanj, ker mu ne more odgovoriti. V tem trenutku je mladi dijak potegnil nož in si ga zabodol v prsa. S krvjo oblit se je zgrudil dečko na tla. Prepeljali so ga v bolnico, policija pa je uvedla preiskavo. Zaslila je profesorje, ki so počevali Kampusu. Vsi so soglasno izjavili, da je bil zelo dober in marljiv dijak in da ga nikdo ni hotel vreči.

Nesreče in zločini križem Jugoslavije

Pred sodiščem v Stipu se je končala že dni razprava proti zloglasni roparski tolpi, ki ima na vesti več umorov in požigov. Proces proti obtožencem je trajal skoraj teden dni. V četrtek zvečer je sodišče razglasilo obsodbo. Slavko Jovanović in Stojan Stojičević sta bila obsodena na smrt, na 20 let ječe v okoliših sta bila obsodena Petruš Mitević in Ljilja Ristović, po prestani kazni pa ostaneta še pet let pod policijskim nadzorom. Na pet let ječe je bil obsojen Zlatan Nikolić. Vsi obtoženci so poleg tega obsojeni na povračilo sodnih stroškov. Več obtožencev je bilo oproščenih.

Zagrebska kronika je te dni zabeležila dve smrtni nesreči. Na vogalu Frankopanske ulice in Illice je avtomobil dr. Milana Marića, ki ga je vozila njegova soproga, povozil delavko Klaro Luketič. Luketičovo so prepeljali v bolnico, kjer pa je podlega poškodbam. Marićeva je bila obdržana na policiji, ker nekateri očitno trde, da je ona povzročila nesrečo.

Na kolodvoru Sava se je včeraj zjutraj smrtno ponesrečil 24letni delavec Franjo Sluga, doma iz Slatine. Delal je v skladišču na kolodvoru ter nekaj popravil na strehi. Slučajno je prišel v stik z električno žlico, napeto nad hišo. Močna struja ga je takoj ubila. Posebno tragično pri nesreči je, da se je Sluga šele pred 3 tedni oženil.

V Novi Gradiški se je zastrupila neka Ana Jerbič, ki je imela dve leti ljubavno razmerje s trgovskim pomočnikom Josipom Tomljenovićem. Ta ji je obljubil zakon, nedavno pa jo je zapu-

stil in odšel v Brod, kjer je pričel ljubavno razmerje z drugo. V obupu je Jerbičeva popila octovo kislino. Prepeljali so jo v bolnico, kjer se bori s smrtjo.

Pri Vukovaru je pred dnevi na kolodvoru vlak povozil kmetičarja Ludvika Kereka v trenutku, ko je hotel preko tira. Obležal je na mestu mrtve. — Pri postaji Dunis je vlak pri neki čuvajnici povozil železničarskega čuvaja Jurija Živkovića. Vlak mu je odtrgal obe nogi. Prinesli so ga v bolnico, kjer je ena uro kasneje izdihnil.

Poročali smo te dni o grdem zločinu, ki je bil izvršen v Krapini na Hrvatskem. Kakor je beograjska policija naglo izsledila morila starke Simonovićeve, tako je tudi zagrebski policiji uspelo prijeti zločince iz Krapine. Izsledila jih je na podlagi odtisa prstov, ki so bili vidni na nekaterih komadih pohištva. V kriminalni razvidnici zagrebske policije so na podlagi odtiskov prstov ugotovili, da je bil pri zločinu navzoč znan žepar Velimir Nemec, stanujoč na Selski cesti. Nemca policija ni našla doma, ugotovila pa je, da je bil zadnje čase stalno v družbi zloglasnega Jurja Božića. Božić je bil v četrtek zvečer prijet, ko se je vračal domov. Takoj je priznal, da je bil sudelec pri umoru in označil za svoja sokrivca Matijo Duha ter Velimirja Nemca. Tudi ta dva je policija kmalu nato prišla. Incijator zločina je bil Božić. Gostilničarju Doličkemu so odvzeli 8000 Din, katere so si med seboj razdelili. Gjuro Božić je znan kriminalni tip in je imel že ponovno opravo s policijo. Matija Duh je bil že 14krat predkaznovan. Velimir Nemec pa ima 43 policijskih in sodnih kazni. Znan je kot nevaren žepar. Vse tri so izročili sodišču, policija pa pozveduje še za četrtem krivcem, ki je bil opažen v aretirani trojici, ki ga pa ti nočejo izdati.

Ljubljanska kronika

Včeraj okoli 13.45 sta opazila delavce Viktor Ban, zaposlen v mestni baraki pri klavnicah ter strojni ključavničar Rudolf Bernik, da je tik za klavnico skočil pred zavornico v Gruberjev kanal neki mladenič. Visoko je pljusnila voda in ga naslednji hip zagrabila. Kmalu nato se je utopilec zopet pojavil na površju, voda pa ga je zanesla pod zavornico, kjer je v tolmunu izginil. K zavornici sta nato odšla dva stražnika z vrvmi. Vsaka pomoč pa je bila nepozna; utopilec se ni pojavil več.

Samomorilec je 21letni Sima Stefanović, slušatelj filozofske fakultete v Ljubljani. Stefanović je doma iz Dolnje Merače v Crni gori. Kaj je nesrečnega študenta gnalo v smrt, od sedaj še ni ugotovljeno. — Trupla še niso našli.

Čevljarški pomočnik Alojzij Rubin je po Miklošičevi cesti s kolesom tako naglo in neprevidno vozil, da je podrl na tla usmiljenega Agato Novak in jo težko poškodoval na glavi ter po rokah. — Neki Ivan Rozman je dne 11. t. m. ob 18. na vogalu Vodnikovega in Krekovega trga s kolesom podrl na tla šletno Hildo Schley. Dekletca se je pri padcu občutno poškodovalo.

Borzna poročila

Ljubljanska borza danes ni postovala. Zagrebska borza danes ni postovala. V prostem prometu so notirali: Curih 10.985, Pariz 168, London 276, Newyork 56.72, Milan 206.50, Praga 169.25, Berlin 13.52, Dunaj 802.75.

INOZEMSKA BORZE.

— Curih: Beograd 9.12, Pariz 15.10, London 25.13, Newyork 516.50, Praga 15.30, Milan 18.75, Berlin 123, Dunaj 73. — Trst: Beograd 48.60, Pariz 81, Newyork 27.75, London 133.75, Praga 81.25, Curih 532.

Danes in jutri
dan Rdečega križa!

Dva dneva porotnih senzacij

Litijska afera. — Napad na kočevski vlak. — Senzacionalni carinski proces v Mariboru. — Dve smrtni obsodbi v Celju.

Obsodba v razpravi o poneverbi na litijski pošti

Zora Borštnarjeva obsojena na 20 mesecev.

Razprava proti Zori Borštnarjevi se je včeraj nadaljevala še ves dan. Naval občin stva je bil tudi popolnoma ogromen.

Po zaslišanju obtoženke je predsednik odredil zaslišanju 16 prič. Zaslišane so bile nekatere Zorine prijateljice, ki so v glavnih obrisih opisale življenje in delovanje obtoženke. Glavna priča, poštni inspektor dr. Vajaga je v podrobnostih navedel, kako je izvršil skonstruiranje blagajne in ugotovil primanjkljaj. Priča, da je bila obtoženka zelo sposobna uradnica. Priča Alojzij Vrhovc, pri katerem si je Borštnarjeva izposodila 24.000 Din, je izjavil, da se ne pridružuje obtožbi in prošil, da se obtoženka ne kaznuje radi goljufije. Uverjen je, da mu bo izposojeno vsoto vrnila, kadar bo mogla.

Razne, večinoma mlade priče so izpostavljale, kako je deloval krokarški klub »Muhaz«. Iz fonda tega kluba so se plačevali razni izleti in druge zabavne prireditve. V »Muhazu« fund je vsak prispeval po svojih premoženjskih razmerah, bogatejši več, revnejši manj. Denar se je porabljal za zabave.

Obtoženka je ostala ves čas razpravo mirna ter je na vsako vprašanje odgovarjala jasno in odločno. Proti koncu razprave, med pletodjeji, je postala žalostna, tupatam si je zakrila obraz ter začela plakati. Med odmorom je na hodniku pokadila cigareto. Državni pravdnik dr. Ogorevc je v uvodu svoje govora povdarjal, da dr.

žavni uradniki niso sijajno plačani, toda ne more se trpeti, da bi si uradniki, katerim je zaupan denar, sami jemali iz blagajne in tako poboljševali svoje plače. Zato predlaga, da se obtoženka obsodi in kaznuje v smislu zakona.

Zagovornik dr. Sajovic je navajal tehtne dvome, da bi obtoženka mogla tako visoke vsote poneveriti. Opozarjal je na okolnosti, ki dajo slutiti, da je mogoče denar šel iz blagajne tudi na kak drug način. Glavna poštna vrata niso bila železna, marveč običajna. Čudno je, da je poštna uprava takoj po aretaciji obtoženke napravila železna vrata z zapahom. Opozarja dalje na okolnost, da so se tudi že sedanemu starejši litijske pošte pripetili primanjkljaji.

Ker so porotniki potrdili glavno vprašanje glede uradne poneverbe in kršitve pisemske tajnosti, a zanikali vprašanje glede goljufije, je porotni senat obsodil Zoro Borštnarjevo na

20 mesecev ječe.

Preiskovalni zapor se ji vije v kazen. Razprava je trajala do 10. ponoči. Pred fuistično palačo se je zbrala velika množica ljudi, ki je nestrpno čakala izida razprave, ker v dvorano samo ni mogla. Vsi so živahno razpravljali o obtoženki, ki je sicer na občinstvo in dvorani napravila razmeroma dober vtis kot inteligentna ženska. Zagovornik obtoženke je prijavil priziv radi previsoke kazni.

Zagoneten rop v kočevski ambulanci

Poneverbe obtoženi Ivan Kalan na svoji izpovedi, da je bil napaden in oropan.

Danes je na porotno dvorano ravno tako ogromen naval občinstva kakor včeraj. Današnje občinstvo je popolnoma drugačno od včerajšnjega. Včeraj je prevladoval elegantni ženski svet, danes tvorijo občinstvo moški, pred vsem množestveni poštni uradniki. Gre namreč za znani zagonetni dogodek 10. februarja t. l. v ambulanci v Grosuplju. Med vožnjo iz Kočevja v Grosuplje. Izginili je znesek 258.410 Din.

Na obtoženi klopi sedi danes oženjen poštni poduradnik Ivan Kalan, središnje veliki, bledega obraza, mirnega pogleda. Dolgo vrsto let je pošteno in vestno opravljal svojo pošto službo.

Razpravo je otvoril kot predsednik porote sodni svetnik dr. Mladič, vatanja sta sodnika dr. Lederhas in dr. Gaber. Obtožnico zastopa državni pravdnik Vilko Lavrenčak, zagovornik je dr. Brejc.

OBTOŽNICA.

Ivan Kalan je obtožen zločina uradne poneverbe in prepovedane nošnje samokres. Obtoženica navaja, da je bil Ivan Kalan uslužben pri poštni direkciji v Ljubljani in dodeljen ambulanci oddelku na glavnem kolodvoru. Prevzemal je kot tak na vsaki postaji pisemsko pošto in denarne pošiljke v plombiranih vrečah. Te je moral potem sortirati in napraviti sklepe za prihodnje postaje z zapisnikom. Med tem poslovanjem morajo biti vrata na obeh straneh ambulance zaklenjena in ne sme pustiti nikogar v voz izveniš poštne kontrolne rogate.

Dne 10. februarja t. l. ob 6.30 je vozil obtoženec ambulanto pošto iz Ljubljane v Kočevje, kamor je prišel ob 9.10. Okoli 16.30 je prevzel kočevsko pošto za smer proti Ljubljani ter tako začel s sortiranjem. Ambulanci voz je zaklenil po predpisih in ni ves čas na kolodvoru videl nobene sumljive osebe. V Kočevju je Ivan Kalan prevzel vrečo št. 955, ki je tehtala 1.6 kg in je bilo v njej 241.500 Din. Vlak je ob 17.34 odpeljal proti Ljubljani. Med vožnjo je obtoženec odprl voz v Stari Cerklji pri Kočevju, Ribnici, Zlebitu, Ortenku, Velikih Laščah, Vidmu in Predolah. Povsod je sprejel in izročil denarne vreče. Ko je v Predolah prevzel pošto torbo, je vrata zopet po predpisih zaprl, zapahnil, šel v pisarniški oddelk in začel sortirati pošto.

Obtoženica nato navaja, kako Ivan Kalan opisuje zagonetni dogodek. Ko je vlak že odpeljal od Predol proti Grosuplju, ter je hotel Kalan še kakih 5 minut, obrnjen s hrbtno proti izhodu iz pisarniškega oddelka v paketni oddelk, je nenadoma zašel, da ga je zgrabila krepka pest za vrat, a druga roka ga je udarila po glavi. Ko se je obrnil, ga je napadellec še krepkeje stisnil z levo za vrat, nameril na njegova prsa samokres ter zakril: »Štiti! Klekni! Ruke v vis! Obtoženec je nato iskal zasilno zavoro, a je ni našel. Napadalec je kričal: »Ruke ovamo!« Ivan Kalan je nato sam položil roke navskriž, napadalec je potegnil vrvič, odložil za trenutek samokres na mizo ter mu krepko zvezal roke in potem zopet prijel za samokres. Napadalec je zavpil: »Kaj mi, gle imaš noval!« Obtoženec mu je odvrnil, da nima, na kar se je ropar ozrl in zagledal denarne vrečice. Zašel je basati vrečice v žep. Denarni pisem in še ene vreče napadalec ni opazil. Med tem je vedno meril nanj s samokresom. Končno je napadalec odšel v priljni oddelk ambulance, kjer je odprl s

Carinske zlorabe pred mariborsko poroto

Razprava proti skupini carinikov in njihovih sorkivcev. Ogromno zanimanje javnosti.

Včeraj dopoldne se je pred mariborsko poroto pričela razprava proti 11 obtoženim, kompromitiranim v prošli carinski aferi, ki je lansketo leto vdnigala pri nas kakor v Srbiji ogromno prahu. Porotna dvorana je bila nabito polna, kajli carinska afera je radi fantastičnih in neverjetnih verzij, ki so bile razširjene po mestu, vzbudila občo pozornost. Predzgodovina te afe je pestra in znano je, da so skušali gotovi krog celo afe ro poltačiti. V Mariboru so krožile tudi vesti, da imajo obtoženi na razpolago velik fond, s katerim bi radi izboljšali svojo usodo. Resnica teh vesti se seveda ne da kontrolirati.

OBTOŽENCI.

Ze leta 1924. se je po Mariboru govorilo o nerednostih na tamkajšnji carinarnici. Uvedena je bila zato preiskava, ki je ugo-

vila, da je več carinskih uradnikov operiralo roko v roki z mariborsko epidijsko tvrdko Viljem Hobacher, ki je državo oškodoval za ogromne denarne zneske. Carinski uradniki, ki so delali s Hobacherjem, so blago, ki je bilo naslovljeno na njega, zacrnilli globoko pod tarifo ali pa sploh ne. Centrum tega kompote je bil v Mariboru, ekspozitura pa v Dravogradu, Gornji Radgoni in Murski Soboti.

Na obtožni klopi so včeraj sedeli sledeči člani te spretno organizirane družbe: apedbir Viljem Hobacher iz Maribora, za sedmi uradnik Fran Praprotič, carinska uradnika Branko Grubič in Markovič, špediter Stevo Tončič iz Maribora, dalje carinski uradniki Ludvik Zoržuta (Maribor), Edo Rupp (Jesenice), Fran Praznik (Dravograd), Fran Knez (Maribor) in Maks Karlovič (Ma-

ribor). Poleg tega sta obtožena trgovca Rafael Nafusy iz Zagreba in trgovec Henrik Sommer z Dunaja, ki pa pri razpravi ni navzoč.

VSEBINA OBTOŽNICE.

Iz obširne obtožnice posnemamo glavne odstavke.

Carinski uradnik Branko Grubič je obtožen, da je od oktobra 1924 do septembra 1925 oškodoval državo s tem, da je blago, prispelo za trdvo Hobacher v Mariboru, zacrnil po najnižji tarifi ter si dal od Hobacherja uslužben, izplačati znesek 60.000 Din. Grubič je v septembru 1925 v sporazumu z Markovičem, Henrikom Sommerjem in Stevom Tončičem zacrnil 34, z Dunaja od Sommerja poslanih zabojev za 74.703 Din mesto za 353.183 Din. Poleg tega je obtožen, da je skušal pregovoriti trgovca Matka Puharja in carinskega posrednika Adama Mariča, da bi v zvezi z njima prispelo blago zacrnil po najnižji tarifi, »dobiček« pa bi si vsi trije delili. Njegov načrt v tem oziru ni uspel.

Carinski uradnik Vasilij Markovič je v septembru 1925 v družbi Grubiča, Sommerja in Tončiča zacrnil omenjenih 34 zabojev po carinski tarifi, za katero so se domenili.

Carinski uradnik Edo Rupp je obtožen, da je to blago na avtomobilu pripeljal iz Dravograda v Maribor, za kar si je od Hobacherja dal izplačati 30 do 40 tisoč Din.

Carinski uradnik Ludvik Zoržuta je obtožen, da je pri teh čednih kupitijah pregovoril uradnika Edo Ruppja h kaznivemu dejanju.

Carinski uradnik Maks Karlovič je obtožen, da je od avgusta do sredne septembra 1925 v družbi s trgovcem Nafusyjem napadno deklariral 201 zabojev blaga kot bombazina, za kar mu je Nafusy obljubil 160 tisoč Din. Na konto te kupitije je Karlovič prejel od Hobacherja, preko kojega je ta »posel« posredoval, znesek 50.000 Din.

Iz obtožnice je razvidno, da sta Stevo Tončič in Henrik Sommer carinske uradnike namenoma zapeljevala h kaznivim dejanjem ter se z njimi dogovorila glede razdelitve dobička. Sommer je poleg tega v Gornji Radgoni skušal pregovoriti carinskega posrednika, da bi zacrnil tam ležečih 72 zabojev blaga po najnižji tarifi. To mu ni uspelo.

Razpravi predseduje višji sodni svetnik dr. Guzelj, vatanja sta dr. Tombak in dr. Vajmar. Obtožbo zastopa državni pravdnik dr. Jančič, obtoženca pa zagovarjajo dr. Hojnik, dr. Koderman, dr. Komariv, dr. Kukovec, dr. Škapin, dr. Šlekar, dr. Rapoe in dr. Veble.

ZASLIŠEVANJE OBTOŽENCEV IN PRIC.

Po čitanju obtožnice so začeli z zasliševanjem obtožencev. Prvi je bil zaslišan Hobacher. Ta se je zagovarjal v nemščini in nasprotno svojim priznanjem med preiskavo izjavil, da se ne čuti popolnoma nič krivega. V preiskavi da je zato vse priznal, ker je upal, da pride na ta način prej na svobodo. Eden izmed porotnikov ga je nato dobro zavrnil: »Damals waren Sie doch nicht 10 Jahre alt.« Za Hobacherjem so bili zaslišani ostali obtoženci, vsi inteligentni uradniki z maturo, tudi oni so zanikali vsako krivdo.

Snoči so bile še zaslišane tri priče, na kar je bila razprava ob 20. prekinjena in se danes nadaljuje. Trajala bo najbrž danes ves dan in mogoče še celo jutri. Kot že omenjeno, vlada za razpravo v javnosti ogromen interes. Avditorij je natlačen poln, opaziti je zlasti mnogo nezna svetla.

Celjska porota

Dve smrtni obsodbi.

V petek se je razpravljalo pred celjsko poroto trideseti slučaj umora po prevratu. Ta slučaj prekaša po zverinstvu in okrutnosti vse ostale.

20letni Josip Kokol, rudar v Kasazah pri Petrovčah, 46letna vdova Marija Steiner, posestnica v Kasazah in njen 16letni sin Josip Steiner so obtoženi, da so v soboto dne 27. marca t. l. usmrtili 70letno revno Marijo Selmajstrovo, ki je stanovala pri Steinerjevih.

V nedeljo, dne 28. marca je prišla Marija Steinerjeva v petrovski občinski urad in naprosila Alojza Eberlinca za mrtvaški ogledni list, češ da je pri nji stanujoča reva Selmajstra pomohi od dveh umrla. Šla je tudi k dr. Bergmannu v Zalec in prosila za potrdilo, da je umrla starica na španski bolezni. Obvestila je o tem župnika Ivana Krančiča in ga naprosila za pogreb. Drugi dan je prišel mrtvaški oglednik pogledat mrtvico in opazil, da ni bil pripravljen noben mrtvaški odpr in da je bila krtač je pokrita. Steinerjevi njegov prihod nikakor ni bili prijetni. Začela je vsa zmedena praviti, da se je pripetila pomohi nesreča z mrtvim. Ko je bedela že drugo noč pri mrtvici in v seled utrujenosti zaspala, so prišle mačke skozi okno v sobo in obgrizle pokojnički obraz. Oglednik je dvignil s pomočjo Steinerjevo krsto in opazil, da manjka mrtvici skoraj cel obraz in tudi nekaj kosti. Poklical je orožnike. Sodni zdravnik so pri raztelesenju trupla ugotovili, da je bila Selmajstrova umorjena, in sicer najprej zadavljena, potem udarjena s težkim orodjem in končno še zrezana z nožem.

Orožniki so aretirali Kokola, Steinerjevo in njene sina. Vsi trije osumljenci so v preiskavi odločno tajili vsako krivdo na umoru. Josip Kokol in Marija Steinerjeva sta tajila še včeraj pri razpravi, dočim je začel mladi Josip Steiner polagoma priznavati in končno skesano priznal, da je umor zasnovala njegova mati, izvršili so ga pa vsi trije.

V soboto, 27. marca okrog 17. sta prišla Josip Kokol in Josip Steiner po končanem delu iz gozda v Ljubljah domov. Po južini je pozvala Steinerjeva Kokola, naj gre sedaj Misko ubiti. Rekla sta tudi Josipu Steinerju, da mora iti z njima. Stopili so v hlev. Selmajstrova je stala pri vratih in jokala. Kokol, ki je imel pod suknjo skrito sekuro, je Selmajstrovo kričaje ukazal, naj se vleče takoj v jasli, kar je ta tudi storila. Mati je prišla Selmajstrovo za obe nogi, sin pa z eno roko za obe njeni drobni roki, dočim jo je z drugo roko držal za vrat, kakor sta mu ukazala Kokol in mati, češ da ne bi Selmajstrova kričala. Kokol je udaril Selmajstrovo s sekuro po obrazu. Ker je nesrečna žrtev močno zakričala, jo je

udaril Kokol z ušesom sekire ponovno po obrazu. Selmajstrova je nato utihnila. Kokol ji je s krušnim nožem izrezal obraz ter vrgel kožo, meso in kosti svinji, ki je vse požrla.

Steinerjeva in Kokol sta s Selmajstrovo, ki je bila nezakonska hči nekake avstrijskega barona in vrasla kot rejčka na Veliški Pirešici, ravnala zelo kruto, jo pretepala in klofotala ter ji odjemala vse, kar je pribirala. Selmajstrova je bila pri hiši nad dvajset let in je vedno pridno pomagala pri vseh delih. Zlasti se je zavzemala za otroke, ki so jo imeli radi. Kokol biva že nad dve leti pri Steinerjevi. Govori se,

da ima z njo intimno razmerje. Mož Marije Steinerjeve je umrl pred leti nagle smrti. Porotnikom je bilo stavljen vprašanje glede umora za vse tri obtoženke. Potrdili so vprašanje pri vseh treh soglasno. Sodni dvor je po kratkem posvetovanju razglasil obsodbo, s katero se Josip Kokol in Marija Steiner obsojata na smrt na vošalih. Josip Steiner pa samo na šest let težke ječe, ker je dopolnil šele 16. leto starosti.

Kokol in Steinerjeva sta izjavila, da se proti obsodbi pritožita. S to obravnavo je bilo porotno zasedanje v Celju končano.

Prerodimo duše in srca!

V plemenitem tekmovanju, ublažiti povojno socialno gorje in dvigniti sedanjost časa iz blata grde sebičnosti, zavzema gotovo prvo mesto društvo Rdečega križa. V nacionalnih državah je to društvo osrednje žarišče vsega socialnega in karitativnega delovanja, ki zbira k požrtvovalnemu delu vse sioje naroda brez ozira na socialni položaj, na verske ali politične razlike. Vse družje le ljubezen človeka k človeku, ki ne ve ne ure in ne dneva, kdaj v njegovo srečo trešči udar nemile usode in ga pahne v bedo in nesrečo. Rdeči križ postaja simbol ljubezni do bližnjega, do trpečega sočloveka. V Rdečem križu dobiva svoj odsev prava kultura, ki naj ne trpi, da se človeštvo dviga k popolnosti skozi trpljenje tisočev in tisočev. V udeleževanju Rdečega križa kulturni narodi prerajajo svoje duše in srca. Po tem delu merijo višino in globino svoje sreče in umske kulture.

Pomen in namen Rdečega križa je danes vse širši in globlji, vse plemenitejši, kakor je bil pred vojno. Društvo Rdečega križa postaja vsenarodna splošna socialna ustanova, ki leči in celi vse rane socialnega trpljenja. Vzgaia k ljubezni sočloveka, uči svetovni mir in pazno zasleduje vse pojave, ki

ovirajo, narovo zdravstveno kulturo in stanje. Otroku v zibelki in v šoli hoče dati zdravia in moči, v velikih nesrečah naroda mu hoče biti v pomoč.

Rdeči križ na vojno ne misli, odnosa razpoloženja za vojno ne vzgaia in ne goji. To mnenje je pomotno razširjeno in je nastalo najbrže le pod neposrednim utisom svetovne vojne. Tudi Rdeči križ je gledal gorje po krvavih poljanah, zato gre njegov trud za tem, da take nesreče človeštva ne zadenejo nikdar več. Če pa vojna pride, mora tudi tu Rdeči križ nuditi svojo pomoč. Zavedajmo se, da obstoj in močna organizacija Rdečega križa vojsk ne bo niti najmanj ne povzročila in ne pospešila. Otrsimos se muenja, da je društvo Rdečega križa stvar, ki mora biti le z vojsko v zvezi.

Nasprotno! Zalostne spomine imamo tudi na medvojni Rdeči križ. Veliko nelego smo čuli in videli. To ne sme biti merodajno za današnje presojo Rdečega križa. Danes je Rdeči križ najplemenitejša organizacija, ki ima samo en velik cilj: preroditi naše duše in srca in nuditi povsod pomoč, kjer je to potrebno. Naj ne bo med nami človeka s srcem in dušo, ki bi tega truda ne cnil in ne podpiral.

Občni zbor Jadranske Straže

Agilna »Jadranska Straža«, čije glavna naloga je propaganda za naš lep in pomolni Jadran, je imela včeraj v »Zvezdi« svoj občni zbor. Zborovanje je vodil in otvoril njen predsednik, g. dr. Rudolf Marn, ki je pozdravil vse navzoče, v svojem nadaljnjem govoru pa se je spomnil prano umrlega dr. Karla Trillerja, s čigar smrtjo je zadelo organizacijo bridka izguba, dalje umrlega člana g. Ivana Kneza.

Po kratkem poročilu predsednika o delovanju »Jadr. Straže« je podal občno tajniško poročilo tajnik dr. Fetič. Organizacija v ljubljanski oblasti je narasla na 1500 članov. Blagajniško poročilo je podal blagajnik g. Gostiša, nato pa so sledile volitve, pri katerih je bil izvoljen ta-le odbor: predsednik veliki župan dr. Vilko Batič, odborniki gg. Milisav Antonijevič, dr. Behm, Franc Bonač, Martin Colarič, ing. Belek, dr. Fetič, Franc Gostiša, Franc Hrehorič, dr. Viljem Krejč, Anton Kos, dr. Rudolf Marn, Franc Medič, podpolkovnik Dragoljub Milivojevič, katehet Bonač, dr. prof. Karol Prijevec, Joško Pogačnik, dr. Dinko Puc, Franjo Pristov, Franc Rebec, J. Rebec, dr. Valentin Rožič, dr. Alojzij Rant, Franc Stupica, žandarmerijski komandant Stevan Trnokokpič, dr. Niko Zupanič. — V nadzorstvo go: Ivan Jelacin, Luka Jelenc, Janko Jovan, dr. Vekoslav Kisovec, Franc Rus, dr. Ivan Šlekar, ing. Milan Šuklje, Avgust Tosti, Alojzij Tykač.

Sport

Jubilanti Ilirije

Poročali smo že, da slave povodom jutrišnje tekme Ilirija — Villacher SV trije prominentni igrači Ilirije jubilej vztrajnega in zvestega spornega udeleževanja, in sicer Oman dvostoto tekmo, dr. Tavčar in Miklavčič pa stoto tekmo za I. moštvo SK Ilirije.

Imenovani igrači spadajo med naše najboljše in posebno popularne nogometaše. Oman dvostotni nastopi v I. moštvo jeseni 1919. Do danes je dosegel 232 golov za svoj klub ter s tem pač marsikatero tekmo odločil v prid Iliriji.

Dr. Stane Tavčar je poleg Miheličiča, sedanjega vratarja Gradjanskega, do sedaj edini Slovenec, ki je igral vrsto tekem v jugoslovenski državni reprezentanci. Po dobi igranja je eden naših najstarejših igralcev. Igral je za I. moštvo Ilirije že leta 1913, po vojni leta 1919 je pomagal obnoviti nogometno sekcijo Ilirije, v sledečih letih 1921 do 1925 pa je bil vsako leto večji del sezone odsoten na študijah. V tem času je igral tudi za HASK v Zagrebu ter za Slavijo v Pragi. Po končanih medicinskih študijah je zopet stalno v Ljubljani ter danes zopet ena najzanesljivejših moči Ilirije.

Miklavčič spada med mlajšo nogometno generacijo. Obenem z Miheličičem je bil učenec Pelanov, katerega je zamenjal leta 1922. Po svojem tehničnem znanju je Miklavčič prvorazreden golman, sposoben se nadaljnega razvoja.

Jubilantom čestitajo z Ilirijo vred vsi prijatelji nogometnega sporta.

Ilirija — Villacher Sportverein (Beljak)

Ilirija absolvirala jutri obvezno revanžno tekmo s VSV, nogometnim prvakom Koroske. Prvo srečanje letos spomladaj je končalo s 3 : 1 za Ilirijo, pri čemur se je izkazal VSV za izredno žilavega in odgovornega nasprotnika. Dosegel je medtem še nekatere nove dobre rezultate, tako proti graškemu GAS 1 : 1, Eintracht, München 2 : 0, Linzer ASK 2 : 1, ki dokazujejo njegovo dobro formo ter napravljajo njegovo gostovanje v Ljubljani tem zanimivejše.

Ilirija postavi proti VSV kompletno moštvo, tekma ima zanjo poseben pomen kot priprava na bližnji nastop proti Grad-

Beležnica

KOLEDAR.

Danes: Sobota, 12. junija 1926; katoličani: Gvidon; pravoslavni: 30. maja, Isakije; muslimani: 1. zilhidge 1344; židje: 30. sivana 5686.

Jutri: Nedelja, 13. junija 1926; katoličani: Anton; pravoslavni: 31. maja: N. sv. Očeta; muslimani: 2. zilhidge 1344; židje: 1. tamuza 5686.

DANAŠNJE PRIREDITVE.
Gledališče: drama: »Ladja Tenacity«; opera »Trubadur«.

Kino Matica: »Doktor Satan« in »Herald Lloyd«; Ljubljanski dvor: »Kokain«; Kino Ideal: »Sestra Beata«.

Promenadni koncert v Zvezdi ob 17.30.

JUTRIŠNJE PRIREDITVE.
Gledališče: drama zaprta, opera »Grosica Marica«.

Kino Matica: »Doktor Satan« in »Herald Lloyd«; Ljubljanski dvor: »Kokain«; Kino Ideal: »Sestra Beata« (?).

Nogometna tekma Ilirija — Villacher S. V. na igrišču Ilirije ob 17.

Javna telovadba Sokola v Šiški pri L.

Kmetu ob Celovski cesti ob 15.

Javna telovadba Sokola II. na Prulah ob 16.

DEZURNE LEKARNE.

Danes in jutri: Piccoli, Dunajska cesta, Bakarčič, Karlovska cesta.

Solnce zaide danes ob 19.47, vziđe jutri ob 4.12 in zaide ob 19.47.

Mesec zaide danes ob 21.39, vziđe jutri ob 6.47 in zaide ob 22.23.

janskemu SK v Zagrebu v državnem prvenstvu. Tekma se vrši jutri ob 17. na igrišču Ilirije. Ob 15.30 igra predtekmo SK Rakovo ter izvrstna rezerva Ilirije. — Dopoldne ob 10. igrajo juniorji Ilirije proti juniorjem Hermesu.

— Panonija — Ilirija rez. Na igrišču SK Panonije ob Večni poti nad Zgornjo Šiško se vrši jutri ob 15. nogometna tekma med Panonijo in kombiniranim rezervnim moštvom Ilirije.

— Nogometna tekma Opera — Drama je preložena na torek 15. t. m. ob 18.30 popoldne.

— M. T. K. prvak Madžarske, s katerim se je pogajala tudi Ilirija, je radi nekega incidenta v Subotici prekinil svoje gostovanje v Jugoslaviji in ne nastopi niti proti Gradjanskemu, niti proti Hajduku ali B. S. K. in zato seveda tudi ne proti Iliriji.

— Gradjanski izpolnjuje svoje moštvo z mlajšimi igralci, s katerimi nastopi tudi v tekmah za državno prvenstvo. Bajje je bivši centerhalf Rupec že odzdravil in bo kmalu sposoben za nastop v prvenstvenih tekmah.

— Postava Francije proti Jugoslaviji bo sledeča: Cattet-Cathelon, Wallet-Dedieu, Doumergue, Villaplane-Davaques, Lieb, Nicolas, Accard, Gallay. Postava še ni definitivna.

— Lahkoatletsko tekmovanje Ljubljana — Zagreb. V nedeljo se vrši v Zagrebu lahkoatletsko tekmovanje Ljubljana — Zagreb. Ljubljana postavi v boj večinoma atlete A. S. K. Primorja, S. K. Ilirije in S. K. Jadrana (Lojč). Zagreb bo zastopan po sledečih atletih: 100 m Spahić in Modec; klasično dirko v Leandrov; 1500 m Rosenkranz in Mrkša, skok ob palici Kallay in Praunspurger; 400 m Kojić in Plechatty; disk Spahić in Messner; 200 m Jamnicky in Kojić; vis Jakupić in Zgaga; kroglo Spahić in Leandrov; 800 m Rosenkranz in Hoffmann; skok v daljavo Spahić in Kallay; kopje Gaspar in Messner; 5000 m Novak in Jakupić; štafeta Modec, Jamnicky, Schlesinger in Spahić.

Danes in jutri dan Rdečega križa!

Po naših slaščičarnah

Iz kraljestva jagodnih košaric, prazenih mandeljev, orehovitih ro-lad, zvečinskih bonbonov in drugega sladkega bogastva. — Proti-alkoholne in najbolj demokratične institucije.

Da, naše slaščičarne! Kdo bi si mislil, da takneš tamkaj interesantnosti in probleme, ki pomenijo pravo, pravcato sociologijo. Pa nikar se ne ustraši, draga čitateljica, radi učene besede! Le povprašaj v dve, trih slaščičarnah n. pr. o alkoholu in slaščicah, pa boš dobila odgovor, da posejajo slaščičarne skoro brez izjeme ljudi, ki ne marajo za alkohol, ki niso pivci. Zdi se, da pomenijo slaščičarne nekako naravno protitež proti alkoholu. Ni bilo še slišati, da bi se bili v slaščičarni spili ljudje ali se celo stekli. Ljudje, ki ljubijo slaščice, imajo v sebi gotov elektronični čut, ki jih naravno odvrača od alkohola. Znano je tudi, da se v slaščičarnah popije toliko vode, kakor v nobenem drugem lokalu.

Kakor priroda, imajo tudi slaščičarne svoje bogate in suhe čase, tedne in mesece, ko dežuje obiskovalcev, in zopet periode, ko ni žive duše na spregled. Konjunkturalni dnevi so n. pr. veliki prazniki, sv. Miklavž, Božič, Velikonoči, Binkošti. Začetek in konec šolskega leta, pa dnevi šolskih spričeval pomenijo dobre dneve. Roditelji obdario svoje pridne fantke in deklice z desetinarskimi bankovci, ki romajo z neizbežno usodo v bla-gajne slaščičarn. Kje pa naj ti dobri fantki in naše zale kratkoročne in kratkolasne dečke dobe za par dinarjev takih dobrot, kakor so penasti zavitki, jagodove košarice, razne torte, pa tiste mnogobrojne steklenice vseh možnih bonbonov, da si kar obližejo prste, ko jih zagledajo in ko stojijo pred tekočo nalogo, da izbirajo?

Stopi v prvo slaščičarno, kjer zanesli-vo najdeš tropo mladih študentov, srednje-šolcev in tudi akademikov, ki zblijajo ob prijetnem zaužitju par skromnih tort zvočne šale in tako jedka medsebojna ironiziranja, da misliš, da imaš pred seboj naj-bogatejši ljudi sveta. In čudno, sami mladi, sveži, veseli, življenja razigrani tipi, katerim se hoče slaščice in sladkoga posvajanja tega zares težkega študentskega življenja. Najleš glasne, mlade fante, ki kar iskrijo živih energij, lahkomiselnosti in tudi dobrote. Zlasti to zadnje! Zdi se namreč, da so slaščičarno, naroči torte, kreminne rezine ali rogovostjo v direktnem nasprotju. Le dobri ljudje jedo radi slaščice. Če si torej sla-be volje in če hočeš razvedrila, stopi v sla-ščičarno, naroči torte, kreminne rezine ali krepilne pastile in uživaj žuborenje okrog sebe, da boš samega sebe vesel.

Kako vplivajo slaščice na moško mladi-no razigravajoče, tako opaziš obratno, da zaužitje naše 14- do 18letne dečke sladkor-no bogatstvo s povsem drugimi nekam resni-mi občutki. Tu ni glasnosti, ki se niti ne spo-dobi doračajočimi damici, pač pa tiho zamak-njenje, samoznost, opreznost, preračunano zaužitje malih komadičev, najrajši čoko-ladnih tort in kar je še drugih dobrot spe-cijalno ženskega značaja. To je globoko zasid-rano v različnem značaju ženskega in moškega gurmana. Kadar se deklici nekaj do-pade, uživa navadno tiho, mirno in pasivno.

Ker smo že pri mladini, pogledimo, kaj je s »seboj«. V slaščičarnah naravno »sebe« ne dosega milijonov in tisočakov, tu gre za skromen dinarček. Največja »seba« znaša 10 dinarjev. Par »pisingerjev«, proti katerim revoltirajo dalmatinski in srbski študenti, ki zahtevajo, da se imenujejo »delte«, stane 4 do 5 dinarjev. Najmlajše »seharice«, punč-ke, ki komaj hodijo v prve razrede ljudskih šol, so ohranile še staro kronsko valuto, ki je sicer v gospodarskem izmenjivanju do-brin popolnoma zamrla. Predno pohitijo ziu-traj ali popoldne v šolo, planejo v slaščičarno s svojimi »Za eno krono sladkorja«.

Sicer pa, ker smo že pri najmlajših, kaj mislite: naši malčki, ki komaj stopajo in ki poznajo samo par besedi mednarodnega esperanta, stakla in mamec, so imenitni pro-fesorji geografije! Le pogledite takega-le malčka, kako se v bližini slaščičarne odru-ga od mame in v zadnjem pred vrata prodajalne, kjer obstane in obstruira tako dolgo, da mamica kapitulira in ga pelje v slaščičarno, da ga založi s porcijo otroških piškotkov.

Sploh je zanimiv ta vrstni red: najprvo so za malčke otroški piškoti, potem pridejo za 4- do 5letne punčke »sladkorčice«, nato par let pavza, za deklice med 10. in 14. letom »bonbončki« slabših vrst, nato za kratkoročne torte in hudimama vse ostalo bogastvo naših slaščičarn s najfinjšimi bonboni domačih in tujih tvrdk in močnatih jedi, kar si mo-rejo izmisлити razvijane sočna usteca, ki še ne poznajo drugih sladkosti.

Ljubljanske slaščičarne so pristna doma-ča institucija. Nič ne posnemajo razvad sla-ščičarn velikih mest, ki so pravi blagi za-četni in domenjeni randevuej. Pri nas gre pač po domače. Redki, skoro izjemni so slučaj, kjer se ljubavna kompliciteta do-govorita za randevu v slaščičarni, da žene-ta svoje sladko življenje s kremami re-zinami, jagodovo torto ali pa medenimi bon-bončki. Bolj v modi so že nakupi nadebud-nih dečkov, ki hodijo na »slučajne« rande-veje v parke in predmestne lege, da tamkaj posladkajo svoje romantične pesmi in za-pevajo nazivne »gospice« z bonbončki. Sred-stvo je zelo enostavno in poceni, o dobroti odločuje le uspeh; in kdo bi si upal trditi, da so bonbončki slaba ljubavna politika?

Te vrste dobrotnosti in uspešnosti bon-bončkov in slaščic poznajo tudi tisti dobri soprog, ki se ga o prilikah nalezajo, ki pa ne izgube raznatežja in nakupijo škričneli sladkarij in sladkorih fine, da potolažijo svoje preostre soproge. Slaščičarna torej ni tako enostavna stvar in pomaga celo limati zakonsko soglasje.

Na splošno razločimo lastniki slaščičarn dvoje vrst gostov. Prvi nakupijo svoje sla-dke ropotije in takoj izginjejo, drugi si ogle-dujejo zalogo, izbirajo, posedajo, počasi uži-vajo in si s tem nadomeščajo kavarni in javne lokale. Tako posedanje po slaščičarnah je sedaj zelo v modi. Kam tudi naj gre go-spodična, ako ne v slaščičarno, kjer se čuti v polni pravici in ve, da je ne čaka javna obo-doba, ki v filistrski Ljubljani še danes čisto zadene ono, ki si sama upa v kavarno. Zato slaščičarne niso kar nič navdušene za žensko emancipacijo.

Bonbončke pa je treba vzeti povsem res-no. Ime sicer ni za doročilo, stvar sama pa tudi za starejši letnike. Planinci n. pr. ku-pujejo kaj radi polti zvečne bonbončke, ki jim pravimo valdapestile, tudi če nima-jo zaščitene znamke; zelo v rabi so kliši bon-bončki, pa mlečne karamele, nadalje sadni bonbončki, n. pr. oranžni, triglavi bonbončki, pa vse mogoče vrste nadevanih, prazni-mandij in druge kombinacije. Ljudje melo-dičnih značajev ljubijo čokoladne bonbončke, vselejše vrste dajejo prednost ekvali-tusu, sladnim in krepilnim pastilam in kar je še drugih takih specialitet. Tudi Ljublja-na pozna precej veliko gručo ljudi, ki si pre-ganjajo nikotinsko strast z bonbončki in ka-tere srečujejo po uradih, kjer zvečijo svoje zvečilne bonbončke v nadi, da se iznevirijo nikotinu. Karo čujemo, se pripravljajo usta-novitve najnovejšega sportnega kluba »zve-čilnih bonbonarjev«. V svrhu krepkejšje pro-pagande je v kratkem na programu prvi propagandni stajfeti tek zvečilnih bonbo-narjev, za kar pripravljajo trafikantje hrup-ne protidemonstracije. Torej zopet športni škandal, pri katerem pa bosta enkrat Iliri-ja in Primorje nedolžna.

Slaščičarne ne poznajo stansovskih ali razrednih razlik. Tu je demokratizem po-poln. Vse hodi vanje, kar leze in grede in kar ljubi slaščice. Najzanimivejšje je, da so slaščice tudi v določenem razmerju s pro-letarskim vprašanjem. Naše slaščičarne opa-žajo, da prihajajo ob sobotah tudi delavci, ki si privoščijo znane »Zalaznikove štruklje«, da si posladkajo gorje tega sveta.

Najnovejši konumenti naših slaščičarn so postale gospodinjice, ki si često pomagajo s tem, da nakupijo par drobniarij, da jim ni treba delati samim raznim močnatih jedi. Par komadov potica ali doboške torte, pa zadovolje svoje »tiranec« in »tirančice« za mizo. Pameten izhod iz zadreg! Vendar pa pripadajo slaščičarne še vedno po večini mla-demu svetu, kateremu so večkrat simbol najvišjega užitka in sreče. Veselje je v ne-dolžnega značaja; navadno ne škodi zdravju in odvađa od beznice, alkohola in drugih strupov. Umjetnik, ki še nisi opazoval de-čve, kadar se loti medene torte ali kadar prežvekuje nadevani bonbonček, igralce, ki ne poznajo te psihologije, pokli in opazu-j, pa boš našel morda izvirne, še neznane po-teze zadovoljnih, srečnih in uživajočih obraz-ov. Mladi svet že ve, zakaj so slaščičarne tako imeniten lokal, da ga najraje posejajo. Se raje, kakor kino.

Najslavnejša slaščičarna v Ljubljani je od nekdaj Zalaznik na Starem trgu. Kaj bi ga hvalili — njegove sladkosti so ga napra-vile za bogataša na tretjem mestu v državi, kar sporečamo davčnemu uradu. Pri Zalaz-niku dobiš vse, kar si poželiš, v najpopol-nejšem izdanju. Popoldne in zvečer vse pol-

no dijakov, akademikov, uradnikov in urad-nic, ki si s kavo ali čajem in čokolado ter z močnatimi jedmi preganajo glad, kadar ni več za pečenko in štajersko vino. Tudi način reševanja denarne krize proti koncu mesca! Kirbischa na Kongresnem trgu ni več. Na mesta nekdanjih tort, potic, štrukljev, slado-lada in tistega salona v ozadju (mili Bog mu grehe odpusti!), se sedaj šopirijo Geotz-lovi klobučki najfinjših pariških kreacij. V Prešernovi ulici uspeva Volčman. Od Selen-burgove ulice do Gradišča imamo kar tri sla-ščičarne: najprvo ljubezno gospo Treotovo,

ki ji nikoli, naj bo še tako oblačno in de-ževno, ne zmanjka prijazne besede, potem bogato opremljeni lokal ge. Erženove, morda najpopolnejše ime med mladino, ki ho-di k Uršulinkam, in dalje naprej, lokal do-bro dišeče kave, nizkin cen in najboljših stvari, nato sledi bonbonski specializist Su-mi. Na Dunajski cesti krajuje Novotny, Pred Skofijo pa še Gertner. Skoro gotovo bo še kje kak lokal, ki mu seveda nečemo delati krivice, ako smo ga v naglici prezrli. Nje-govi prijatelji ga itak poznajo in mu brez dvoma ostanejo zvesti.

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA.
Sobota, 12. junija: »Ladja Tenacity«. A. Nedelja, 13. junija: Zaprtlo.
Ponedeljek, 14. junija: »Jakob Ruda«. B.

OPERA.
Sobota, 12. junija: »Trubadur«. D. Nedelja, 13. junija: »Glofca Marica«. Ljud-ska predstava po nižjih cenah. Izven. Ponedeljek, 14. junija: Zaprtlo.

Dr. Božidar Širola

(H koncertu pevskega zbora Glasbene Matice v ponedeljek, dne 14. t. m.)

Širola je avtor prvega oratorija hrvatske glasbene literature pod naslovom »Žrtva Abrahamova« za 6 solistov, zbor in orkester. Dr. Širola, sin ljudskošolskega učitelja, je bil rojen 20. decembra 1889. v Zakanju blizu Zagreba. Po dovršeni zagrebski gimnaziji je študiral matematiko in fiziko na univerzi, napravil 1913 proforski izpit ter bil sta-vljen na gimnaziji v Dolnem gradu v Na-grebu, dalje na I. realni gimnaziji in srednji tehnični šoli, kjer deluje še sedaj. Glasbe se je učil najprvo privatno, ko je bil pa na univerzi, je postal učenec hrvatskega moj-stra Ivana pl. Zajca. Svoje glasbene študije je nadaljeval na Dunaju, kjer je dosegel doktorat iz muzikologije leta 1921.

Njegovih opusov je že precejšnje število. Znani so njegovi samospeli, obdelave na-rodnih pesmi, dalje moški in mešani zbori v obliki starih madrigalov, katere je z veli-kim uspehom izvajal pevski zbor Lisinski. Napisal je enodejansko opero in pa balet »Sjena«, celo vrsto skladb je napisal tudi za zagrebsko marionetno gledališče, kojega idealen pospeševatelj je. Neumorno deluje kot zagrebski glasbeni kritik, napisal je do-belo knjigo: Pregled zgodovine hrvatske glasbe, pripravljala pa v rokopisu celotni pre-gled jugoslovske glasbene zgodovine sploh. Oratorij »Abrahamova žrtva«, ki se sedaj provokir izjavi v Ljubljani, je bil pre-dnja izvedba že štirikrat javno izvajan ter je povsod dosegel časten uspeh. Občinstvo opozarjamo na ta koncert, vstopnice se do-bivajo po rednih koncertnih cenah v Matič-ni knjižarni.

Novе muzikalije

Oskar Dev: Koroške slovenske narodne pe-sni, V. zvezek. Samozaložba, cena s poštnino 22 Din.)

Narodna pesem je delikatna stvar in se ji mora njen nabiralec, še bolj pa prirejeval-ec oprežno in skrbno približati; pred vsem pa mora biti izvrsten glasbenik, čuten pri-sluskovalce in zelo velik njen poznavalec. Oskar Dev dokazuje sedaj že s petim zvez-kom, da je med nami najboljši poznavalec in prirejevalec zlasti koroške slovenske pe-smi, katere zbiranje je posvetil mlademu vse svoje glasbeno delovanje. Plod lanske-letnega njegovega prebivanja v slovenskem delu Koroške je pričujoča zbirka. Iz nje-govih informacij posnemam, da je pesmi napil-sal v Zilski dolini (Zahomec, Drašče, Zilska Bistrica, Blaže, Sv. Steben) in v okolici Vrbs-kega jezera (Dvorje, Logovec, Jezero). Nekaj sedaj izdanih pesmi se nahaja v Ku-hačevih zbirki (št. 1. 25. 26. 27. 28). Pesmi, ki sem jih priredil iz prej izdanih zvez-ov Kokošarjeve zbirke in jih je izdala Zveza slovenskih pevskih zborov, je Dev našel tu-di na Koroškem. Številke 25-30 so izmed zelo redkih zborovih pesmi v moči, kar do-kazuje njihovo slovensko izvornost in najsta-rejše dobe naše narodne umetnosti.

Melodija Ave: »Mu pobeč bura (fura — vozi)«, v Vlaše (Laško) greč tudi po mojem mnenju ni nastala na temelju tega besedi-la. Kuhač meni, da je ta melodija prastara in spada med one, katere so peli Slovenci za časa doselitve na Koroško, in trdi, da se ta melodija nanaša na selitev, ker konstruk-cija pesmi kaže, da se je izvajala na narav-nem rogu, kičoč z njim narod. Melodija je instrumentalnega značaja in je bil melodiji tekst šele davnno pozneje podložen. Št. 29. »Marija in mlinar« je po mnenju O. Manoj-loviča najlepša jugoslovska pesem, kar jih je slišal. Opozarjam na še krasnejšo na-vep pesmi »Ljubezen brez upa« v moji zbir-ki prirejenih Kokošarjevih pesmi. Pesem

»Marija in mlinar« je pel »Lisinski« na Du-naju.

Pesmi št. 17, 18, 20, 21, 23 in 24 so pri-srčne otroške pesmi in se bodo prilagale zlasti za šolo. Pesem »Bodi zdrava, sestra draga« (št. 12) nima, kakor to Dev sam opa-žarja, nič narodnega kolorita. Pojo jo pa po vsej Koroški. Najbrž jo je zložil župnik Trei-ber.

Večina pesmi kaže izrazit alpski značaj, nekatere bodo najbrž prepevali tudi koroški Nemci, toda tu je težko reči, kaj je naše, kaj njihovo. Enaki življenjski pogoji so morda ustvarili skupne naprave obeh narodov. Dev je vse pesmi skrbno priredil, ozirajoč se na pevno vodenje glasov ter nekomplikirano narodno harmoniko.

Zbirka zasluži polno našo pozornost. Z njo pa bo ustregel Dev tudi našim pevskim zborom, ki jim tako spretno prirejenega na-rodnega blaga želimo čim največ.

Slavko Osterc: Štiri belokranjske za glas in klavir.

Izdal in založil Pavel Debevec, Praha, IV., Strahov 126.

Slavko Osterc, znan dosedaj v Ljubljani le nekaterim nam iz očjega kroga, je bil lansk-ko leto še učitelj petja na meškanski šoli v Celju. Na prigovarjanje prijateljev je leto-nje šolsko leto šel na praški konservatorij, kjer je stopil v predzadnji letnik. Po izvrš-no dovršenih izpitih ga je sprejel V. Novak, ki je glede svojih gojenecv silno izbiren, kar v mojstrsko šolo. Napisal je od sedaj ce-lo vrsto solospjevov, zlasti pa se je posvetil instrumentalni glasbi. »Povodni mož«, ki ga je Hladek nedavno izvajal v Mariboru, je njegova poslednja instrumentalna kompozici-ja, aprobirana za javno izvajanje po praški konservatorijski komisiji Jirák, Kříčka itd.). Izjavljaj bo bom prihodnjo sezono z orkestrom vok. društva GL. M. tudi jaz v Ljubljani. Sedaj Osterc končava ciklus 7 pesmi za glas, flavto, oboe, 2 klarineta, rog in godalni kvartet. Po končanem študiju se misli po-svetiti glasbenemu delu v Mariboru, kjer je treba istokot naprednih, izobraženih glas-benih delavcev, kot pri nas v Ljubljani, da se reakcija in praznoglavo v javnih glasbe-nih institucijah preveč ne razširita.

»Štiri belokranjske« so v Pragi lepo uspele. V par dneh bodo tretjič na progra-mu. Ravno jih poje ga. Morfova v »Radio«. Osterc se v njih približuje Strassinskemu, uporabljajoč narodna besedila in narodno melodično z deloma atonalno - harmoničnim klavirskim ozadjem. Vse štiri pesmi, ki se morajo peti seveda skupno, so zelo prepre-ste in dostopne količaji naobraznemu pev-cu. Kajpada jih je treba izvajati z okusom in temperamento, živahno, šaljivo. V tej pri-mitivnosti in lapidarnosti glasbenega izraza leži njegov čar in Osterčeva narodna duša. Mislim, da so to najljubše in najboljše otroške pesmi tega žanra, kar jih imamo. Tudi v klavirju ni ničesar poiskaneja, zverženega: jasno in lahko teče klavirski stavek od za-četka do konca. V tej obliki naša slovenska moderna ne more biti strašna niti onim, ki jim je kvartekstni akord še disonanec, še manj pa tistim, ki ne vedo, kaj je to! Obe-ma: Ostercu in Debevcu lahko čestitamo k lepo uspehi izdaji. Cene ličnemu zvezku pa, žal, ne vem!

Novе revije

6. številka »PLANINSKEGA VESTNIKA«, odličnega glasila Slovenskega planinskega društva, ima to-le vsebino: dr. I. C. Oblak: Epilog k Etni; dr. Josip Tominešek: Dr. Ku-gy; Slavko Frevec: Čez slane in grebene v Savinjskih planinah; A. Koprnik: Na Or-ler; Planinarstvo v Dalmaciji; dr. Robert Kermayner: Po pogorju Polhograjskem in okoli Krma. — Poleg tega prinaša Planin-ski Vestnik še razne druge prispevke in krasno sliko: Bohinjsko jezero ob zatonu solca, uspešno fotografirajo pri. Janka Rav-nika. »Planinski Vestnik« izhaja 12krat na leto in velja letno 40 Din. Naroča se pri Osrednjem odboru SPD v Ljubljani.

Junjska številka »SUMARKEGA LI-STAKA«, ki je izšla 1. junija, prinaša sledečo vsebino: Turkali: Šumsko orudje; Manoj-lovič: Metode uređenja; Jugoslovskego tržiš-ke drveja; Internacionalni šumarski kon-gres v Rimu; Pregled strokovne literature; Pogozdovanje Južne Srbije; Društvena ob-vestila in osobne vesti. — Ta odlična revija, ki izhaja vsak mesec v Zagrebu, stane na le-to 120 Din in se naroča pri upravi Vukoti-novičeva ulica 2, Zagreb.

„Misterija“

Roman, spisal Gustav Le Rouge. — Knjiž-nica »Jutrac«, zv. 11, Ljubljana 1926. Strani 177.)

»Misterija« je morda najbolj napeti mo-derni roman našega prevodnega slovstva. Dejanje se razvija z uprav kinematografsko naglico: iz banketa kluba ameriških bogata-šev nas vede pisatelj na dom milijonarja in sportnika Lionela Bradya, od tu v tajno udruženje zločincev, nato v skrito gorško mesto mehikanskih Indijancev in njih pod-zemsko svetlišče, polno zlata. Tu reši smrti pogumni Lionel zadnjo potemko starega kra-ljevkega rodu, jo privede s seboj v San Francisco in jo poroči. Toda zločinska kon-tesa Sara, ki tudi ljubi Lionela, mu iz ljubo-sumnosti in sovraštva zastrupi ženo. Začne se gigantski boj med obema, ki je popisan prav drastično. Kontesa Sara vodi veliko taj-no zločinsko in revolucionarno gibanje in je tako mogočna, da tudi policija ne more nite-sar zoper njo. Junjski Brady nadaljuje čisto sam strašni boj. Posreči se mu vtihotapiti se v podzemski kitajski mestni del San Fran-ciska, kjer je središče nevarnih zločincev. Tu ga ujamejo, vržejo v globoko klet, ka-mor spustijo vodo... toda pogumni Brady se kljub temu reši in nadaljuje boj. Za kon-teso Sara, imenovano Misterija, hiti preko dveh oceanov, jo dohiti v Londonu in se odpravi slednjič na Falklandske otoke, da najde skrivnostni Budhin demant. Misterija, ki se tudi hoče polastiti tega kamna, mu sle-di in ujame Bradya v podzemski votlini, kjer so bili skriti gusarski zakladi. Toda Lionel se na skoraj čudežen način reši z de-mantom, med tem ko Misterija pri eksplo-zivji pogine. Brady se vrne v London in se poroči s hčerko bogatega bankirja, ki je bila z njegovo pomočjo rešena iz rok roparjev.

Zanimanje za ta roman med vsemi sloji je bilo čisto upravičeno, kajti ne samo, da je drzno sestavljen kot najbolj drzni Harry Pielovi filmi, temveč je tudi visoka pesem moškega poguma in energije. Na eni strani stoji možak-poštenjak, jeklene volje in živ-cev, na drugi strani pa Misterija, tip zločin-ske ženske, ki v svoji blazni ljubosumnosti in strasti slednjič uniči same sebe.

Roman je izšel v elegantnem ovitku s originalno naslovno sliko in se dobi v upra-vi »Jutrac« v Ljubljani.

Plakat za Groharjevo razstavo. Od osnutkov, ki so bili vpisani za plakat Gro-harjeve razstave, je bil sprejet načrt g. prof. M. Sternena; za platnice kataloga pa bo porabil osnutek g. prof. B. Jakca. Obe deli bosta izvršeni litografskim potom in sicer plakat v četverbarvnem, platnice v enobarvnem tisku. N. G.

20letnica Christofovega zavoda

Letos mine 20 let, odkar obstoji Chri-stofov učni zavod. Tudi tukaj se je uresni-čil pregovor: »Iz malega raste veliko.« — Iz skromnih početkov se je polagoma raz-vijal ta prvi tečajni slovenski zavod do one višine, na kateri danes neoporečno stoji.

Neumornemu trudu ravnatelja g. Josi-pa Christofa se je posrečilo v 20 letih res-nega in smotnega dela, da je spravil svo-jo šolo na ono višino, ki ji omogoča kon-kurrirati z drugimi sličnimi inostranskimi zavodi.

Zavod ne nudi učenemu samo znanstve-ne naobrazbe, ampak jih tudi vzgaja v stro-gu nacionalnem smislu. Ze od nekdaj se je posvečala na zavodu posebna pažnja strojeopisi in stenografiji, kar so tudi upo-števali na višjem mestu in po prevratu po-delili Christofovemu zavodu pravico, da edino njegov zavod v vsej ljubljanski obla-sti nosi naslov: »Oblastveno dovoljeni učni zavod za stenografijo in strojeopisje.« Ne-šteto priznanih pism vodstvu govori s čustvom hvalečnosti ravno o dejstvu, kol-ko stenografije se nauče učenci v Christo-fovem zavodu. Vsaokletne javne tekme, h katerim ima vsakdo pristop, jasno pričajo, da se sijajni uspehi v stenografskem pouku ne boje javnosti ter pod javno kontrolo ka-žejo uspehe desetstesečne prirediti. Koliko gojenk in gojencev ima prav dobre službe ravno vsled znanja in praktične uporabe v stenografiji.

Christofov učni zavod je edina šola, v kateri se poučuje tudi nemška stenografija. Prizadevanje šolskega ravnateljstva in res-lepe uspehe priznava tudi javnost. Od leta do leta je rasko število gojencev. V prvem desetletju je posejalo zavod 1034 gojenk in gojencev, v drugem desetletju pa je to šte-vilo skoro za tretjino naraslo, tako da je do danes absolviralo Christofov učni zavod 2508 učencev. Vršijo se dnevi in večerni tečajji pod vodstvom državnega izprašanih učnih moči.

Lep procvit Christofovega učnega za-voda je tipičen dokaz, kam dovede lahko smotrna pridnost in neumna delavnost. Ob dvajsetletnem jubileju g. Josipa Chri-stofa mu kličemo: »Krepko naprej do 30. letnice!« A. R.

Letne novosti iz češkega in angleškega sukna,

pralne obleke, listre itd. za gospode, dečke in otroke, kupite še vedno najceneje in najbolj v detaljni trgovini na Erjavčevi cesti št. 2.

Konfekcijska tovarna FRAN DERENDA & CIE., Ljubljana.

Oglejte si našo veliko izbiro! 1776

Major E. Massard:

Tragedija lepe plesalke

— Nikoli! — je odgovorila obto-ženka.

Nato je sedla in se ozrla ponosno na sodnike, češ, zdaj veste, da sem imela ljubavno razmerje z vašim ministrom. Nemcem je bila volunka, ki je lahko ho-dila brez posebnega dovoljenja v kabi-net francoskega vojnega ministra, zelo dobrodošla. Navadnim vohunom so pla-čevali Nemci največ po 1000 frankov me-sečno. Mata Hari je dobivala okrog 75 tisoč.

Proti koncu obravnave je napela ob-toženka vse sile, da se reši. Na zatožni klopi ni bilo več obtoženke. Mata Hari je postala naenkrat ženska in plesalka. Začela je na vse načine koketirati s sodniki, hotela se je celo sleči, da po-kaže strogim možem svojo čarobno umetnost in svoje divno telo. Če je šlo na ta način pri ministrih in generalih, za-kaj bi ne šlo pri teh gospodih? — si je mislila.

— Kaj nam še lahko poveste v svojo obrambo? — je vprašal predsednik.

— Nič. Moj zagovornik je povedal vse. Nisem Francozinja. Mislim, da

Ljubčke tudi državljane drugih držav. Sama sem bila v ljubezni vedno nev-tralna. Prepričana sem, da imajo fran-coski častniki usmiljena in čuteča srca.

Zagovornik je stisnil obtoženki roko. Ko so se sodniki vrnili od posvetova-nja, je vzkliknil major S. razburjeno:

— Strašno je obsoditi tako divno in inteligentno žensko! Toda njeni zločini so tako veliki, da bi jo obsodil dvanaš-krat, če bi le mogel.

Sodba je bila prečitana v navzočno-sti vojaške straže. Zagovornik je plakal, ko je opozoril Mato Hari, naj vstane. Obtoženka je vstala in prebledela.

— V imenu francoskega naroda...

— Mirno! — je zapovedal službujoči pobočnik.

Mata Hari je stisnila ustnice, sko-mizgnila z rameni in sprejela smrtno ob-sodbo smeje.

Mata Hari je imela mogočno pokro-vitelje v Franciji in v inozemstvu, oso-bito na Holandskem. Predno je imela ljubavno razmerje s francoskim vojnim ministrom, je bila ljubica nemškega pre-stolonaslednika, ki jo je vzel s seboj na manevre v Šlezijo. Na Holandskem je podlegel njenim čarom sam ministrski predsednik Van der Linden, ki je posre-

Hari pomilostili. Van der Linden je pri-dobil za to akcijo celo kralja, dočim je kraljica Vilhelmina odločno odklonila posredovanje v prid obsojeni plesalki. Ministrski predsednik je šel celo tako daleč, da je organiziral po obsodbi ples-alkke demonstracije proti Francozom. Možnice so demonstrirale po ulicah in kričale, da so Francozi barbari in div-jaki.

Van der Lindova vlada je mirno gle-dala, kako se organizira pred njenim no-som široka vohunska mreža. Vohunski organizaciji je načeloval nemški konzul. V Haagu je izdajal potne liste, v Sheve-ningu je pa dobival informacije.

Vrnimo se k obsojeni plesalki. Mato Hari so odvedli po smrtni obsodbi pod močno vojaško eskorto v pariško žen-sko kaznilnico Saint-Lazar. Tu so jo za-prili v celico št. 12, kjer so se sedele svoji čas ge Steinheim, Cateaux in dr.

Celica je prostorna. V nji so tri po-stelje — na dveh spe nune, ki nadzoru-jejo obsojeno vohunko.

Mata Hari je bila rojena židinja in šele pozneje je prestopila v protestan-tovsko vero. Spočetka z nunami sploh ni hotela občeati. Čim so se odprla vrata, je začela kričati in zmerjati nune.

Sestro Marijo — mlado, energično

senčilo. Bila je ogorčena nad njeno ne-sramnostjo tem bolj, ker se ji ni še ni-koji pripetilo, da bi jo kaznjeno tako psovale.

Ko sem se nekoč zgledil v kaznišnici, da se informiram o obsojeni lepotic, mi je sestra Marija dejala:

— G. major, Mata Hari je zelo hu-dobna. Kadar pridete po njo, da jo od-pe-ljete v Vincennes, mi rezervirajte pro-stor v svoji kočiji. Nočem, da bi me vi-dela. Rada bi samo vedela, kako se bo vedla pred justifikacijo.

Nekaj dni pred justifikacijo se je pa Mata Hari skesala in prosila sestro Ma-rijo odpuščanja. Sestra ji je odpustila in ostala pri nji do zadnje ure.

Mata Hari ni sprejela v ječi

Danes in jutri — nedeljo

„Sestra Beata“ ali tvoja želja je greh

s srčano Mario Mindzenti.

Predstave ob 4., 1/8., 1/8. in 9.

KINO IDEAL

1785

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 12. junija 1926.

— **Odlikovanje.** Na predlog poljedelskega ministra je odlikovan Ivan Sanein, oblatni referent za poljedelstvo v Ljubljani.

— **Ukaz o učiteljih.** Prosvedno ministrstvo pripravlja, kakor poročajo beograjski listi, večji ukaz v imenovanju, premeštvu in upokojitvi velikih števila učiteljev.

— **Zakon o odvzetih.** Kralj je podpisal ukaz, s katerim se pravosodni minister pooblašča, da predloži Narodni skupščini v razpravo odvzetni zakon.

— **Iz diplomatične službe.** Dosedanji poslanik v Tirani Branko Lazarevič je imenovan za našega poslanika v Varšavi. Poslaniško mesto v Tirani ostane začasno nezaštevano. Za poslanika v Carigradu je imenovan bivši poslanik v Budimpešti Tihomir Popović.

— **Imenovanja.** Za geometra pri agrarni operaciji mariborske oblasti je imenovan geometer Fran Avčin, dosedaj pri agrarni operaciji za ljubljansko oblast. Za sreskega veterinarja v Novem mestu je imenovan veterinar Josip Stupar dosedaj v Cernobilju. Upokojen je veterinar v Novem mestu Otmar Skala.

— **Iz zdravniške službe.** Dr. Janko Kalan je imenovan za zdravniška volonterja pri splošni bolnici v Ljubljani, dr. Anton Štor pa za zdravniška volonterja v splošni bolnici v Mariboru. — V imenik Zdravniške zbornice za Slovenijo je vpisan dr. Herman Sedaj, zdravnik v Mariboru.

— **Premestitev.** Arhivski uradnik splošne bolnice v Mariboru Josip Lovce je premeščen kot tak v javni bolnici v Slovenigradu. Upravni uradnik Invalidskega zavoda v Ljubljani Alojzij Mramor je premeščen v Celje.

— **Objave „Uradnega lista.“** Izšel je 11. t. m. »Uradni list«, ki objavlja razne spremembe v državnem oseboju, razglase osrednje vlade, kakor tudi razglase velikega župana ljubljanske in mariborske oblasti.

— **Nalezljive bolezni v mariborski oblasti.** Po uradni statistiki o nalezljivih boleznih v mariborski oblasti je bilo v času od 22. do 31. maja t. l. 80 slučajev skrlatinske in 161 slučajev ošpic. Skrlatinka najbolj razsaja v Dolenji Lendavi, kjer je bilo 36 slučajev skrlatinske. Ošpice razsajajo v puštem in celjskem okraju.

— **Stanje bolnikov v Sloveniji.** V bolnicah v Sloveniji je bilo dne 29. maja 2966 bolnikov. V splošni bolnici v Ljubljani 568, v bolnici za ženske bolezni v Ljubljani 110, ošpice za duševne bolezni v Ljubljani 263 in bolnica za duševne bolezni na Studencu 432. Ostali bolniki odpadejo na druge bolnice.

— **Konkurzi.** Odpravljen je konkurz nad trgovcem Adolfom Weigertom v Mariboru, ker je masa razdeljena. Ravnotako je tudi odpravljen konkurz nad trgovcem Leopoldom Baumgartnerjem v Studencih pri Mariboru. Konkurs je tudi konkurz nad Franom Pavličem v Skofljah Ržih.

— **Novo gledališče v Bitolju.** V Bitolju so 10. junija na svečan način otvorili novo Narodno gledališče. Svečanosti so prisostvovali prosvedni minister Miša Trifunović, minister javnih del Vuličić in predstavniki lokalnih civilnih in vojskih oblasti.

— **Prosimo lastnike Groharjevih slik,** da se javijo! Ob zbiranju umetnikov zapuščine za kolektivno razstavo smo ugotovili, da smo bili večina navezani na usna izročila o nahajališčih in smo res na podlagi teh informacij zbrali do danes preko 180 slik, studij in skic in smo prepričani, da še nismo odkrili vseh Groharjev. Ker se razstava odpre 20. junija, najlepše prosimo vse neznane nam lastnike, da se nam javijo z obratno pošto, da bo razstava kar najpopolnejša. Sproščila prosimo na naslov: Narodna galerija, Ljubljana.

— **Na III. drž. realni gimnaziji v Ljubljani** (Beethovna ulica) se bo vršilo vpisovanje učencev in učenek za sprejem v I. razred 29. in 30. junija od 8.—12. dop. in 1. julija od 8.—9. dop. v ravnateljevi pisarni. K vpisovanju naj pridejo učenci in učenke v spremstvu staršev ali njih namestnikov in prinesejo s seboj krstni list in sprave, veljavno za sprejem v srednjo šolo. Zunanji učenci se morejo tudi pisмено prijaviti. Sprejemni izpiti se bodo vršili v četrtek, 1. julija. Pričetek ob 9. dop.

— **Na II. drž. realni gimnaziji (na Poljanah)** v Ljubljani bo vpisovanje za sprejem v prvi razred 29. junija (v torek) od 8. do 11. ure in 30. junija od 8. do 10. ure. Ta dan (v sredo) se bo vršil sprejemni izpit od 10. ure naprej. Seboj je treba prinesiti krstni list in obiskovalno izpričevalo ali izkaz o šolskem napredku s pripombo, da je izdan v svrhu sprejema v srednjo šolo.

— **Na mestni ženski realni gimnaziji v Ljubljani** je vpisovanje za gojenke za I. razred in za one, ki želijo na novo vstopiti v ostale višje razrede, dne 30. junija ob 9. Sprejemni izpiti se vršijo 1. julija ob 8.

— **En milijon dinarjev** Jovanu Plamenacu. Državni svet v Beogradu je večeraj razveljavil vladni ukaz, na podlagi katerega se je priznala bivšemu črnogorskomu ministrskemu predsedniku in voditelju črnogorskih emigrantov Jovanu Plamenacu pokojnina, ki bi se imela izplačati od leta 1918. dalje. Ta pokojnina je znašala nad 1 milijon dinarjev. Državni svet bo na eni prihodnji seji tudi razveljavil vladni ukaz, na pod-

lagi katerih je bil Jovan Plamenac imenovan za pooblaščenega ministra v Pragi in nato takoj stavljen na razpoloženje.

— **Konferenca zdravniških zbornic.** Večraj smo poročali, da je uprava saraevske zdravniške zbornice odstopila. Omeniti smo tudi motive tega koraka. Minister narodnega zdravja dr. S. Miletič je povodom konflikta z zdravniškimi zbornicami izjavil, da je pripravljen storiti vse, da se nespozumljenja odstrani. V ta namen je pooblastil odbor beograjske zdravniške zbornice, naj čim prej povabi delegate ostalih zbornic na skupno konferenco, katere bi se udeležili tudi delegati ministrstva narodnega zdravja. Na željo vseh zdravniških zbornic je imenoval minister dr. Miletič inspektorja dr. Kuna referentom za vsa zbornična vprašanja.

— **Skupščina združenja igralcev.** Udrženje gledaliških igralcev SHS sklicuje za 4., 5. in 6. julija v Beograd redno letno skupščino, ki se je udeležiti delegati vseh oblatnih in potujočih gledališč.

— **Smrtina kosa.** V Postojni je umrl v četrtek posestnik g. Antona Burgar, eden najmlajših mož, kar jih je imela zadnja leta Postojna. Bil je dolgo let predsednik gostilničarske zruge, občinski odbornik in funkcionar raznih drugih korporacij. Z neumnim delom si je pridobil velike zasluge za razvoj Postojne. Pogreb bo danes ob šestih popoldne na domače pokopališče. — Po dolgem mučnem trpljenju je večeraj popoldne ob enčrt 4. preminul g. Franjo Robida, sodni oficijal v Ljubljani. Pogreb bo jutri v nedeljo popoldne ob pol 3. iz hiše žalosti, Emonska cesta št. 4. Blaginja spomin! Žalujemo naše iskreno sožalje!

— **Rogaška Slatina** je naše najbolj renotirano zdravilišče proti boleznim želodca, čreves, melurja, žolčnih kamnov, srca, ledvic in jeter. Izven glavne sezone izredno nizke cene. Zahtevajte prospekt!

— **Podpomoči družinam slepih v Ljubljani.** Wolfova 12, so darovali: Uradništvo direktije državnih železnic (mašinsko odeljenje) preostali znesek od cvetja na krsto pok. direktorja Bračiča Din 277. Neimenovana tu Din 25, g. Ignac Zargl mesto venca pokojnemu poslovođu g. A. Virantu Din 50, Posojilnica v Cerknici Din 500, Posojilnica v Framu Din 200. Vsem plemenitim darovalcem se v imenu društva kar najpriščneje zahvaljuje predsednik G. Jurasek.

— **Československa obec.** Tajni vylet v nedeljo 13. tm. odpoldne. Sraz o 2. hod. odpoldne u Narodni domu. Prijde vsi čini a pivedite známé, pohod je mirný a blizko.

— **Zlatnike se našli v milu »Gazlac«:** Karla Hoinikar, Konjice, G. Seline, Jarše, Kristina Lašič, Zagreb, Vrbovec št. 1, Ana Kulešić, Revozac pri Suhopolju, Ana Uršič, Brežice, Marijana Pivk, Petkovec št. 13 pri Logatcu, Elka Veber, Maribor, Apolonia Kunstek, Brezno (Ed. Suppanz, Pristava), Juro Majdak, Zagreb, Marija Smole, Zibika.

— **Krasna izbira najnovjših bluz.** Kristoflič-Bučar, Ljubljana, Stari trg. 81-T

— **Pri odebeltosti prirodna grenčica.** »Franc-Josef« krepko posepešuje presnavljanje in dela telo vitko. Mnogi profesorji odražajo vodo »Franc-Josef« tudi kot jako dragoceno sredstvo pri zatopljenju srca; jemlje naj se pa jutraj, odpoldne in zvečer po tretjino kupice. Dobiva se po lekarnah in drogerijah. 35-T

Pride, zanesljivo pride na velesjem Mirim čokolada!

1777

Iz Ljubljane

— **Iz tajništva SDS.** Vse gospode, ki nameravajo potovati v Metliko prosimo, da se zglaste v tajništvo SDS v Kazini v svrhu dogovora o skupnem potovanju iz Ljubljane. Važno za vsakogar!

— **Iz gledališke abonente** reda C in D ponovno opozarjamo, da imajo pri nedeljski vprizoritvi »Grafice Marice« 50% popusta od navadnih dnevnih opernih cen. Vsak abonent ima pravico do toliko sedežev, na kolikor jih je aboniran. Uprava prosí, da se kupijo vstopnice že v predprodaji. Vsak abonent se mora pri nakupu izkazati s svojo legitimacijo in abonentsko izkaznico. Predstava se vrši v nedeljo ob pol 8. zvečer.

— **Iz incident med porotno razpravo.** Kakor smo že večeraj kratko omenili, je bil ogrožen naval občinstva v porotno dvorano povodom večerajšnje razprave proti Zori Borštnarjevi. V dvorani je vladala radi tega velika vročina. Med plejočjem zagovornika dr. Sajovicja je prišlo gđ. H. L. iz Siške slabo. Dobila je živčni napad ter so jo odnesli iz dvorane v sobo vratarja Justične palače.

— **Iz Prodaja permanentnih legitimacij za velesjem.** Da se razbreme blagajne na velesjemu, so prevzeli razprodajo permanentnih legitimacij po 30 Din tudi vsi bančni zavodi v Ljubljani. Prosimo vse posetnike, da si že sedaj oskrbe legitimacije, ker je znano, da je zadnje dni pred otvoritvijo zaznamovani na blagajne vedno

velik naval. Permanentna legitimacija upravičuje do polovične vožnje na vseh osebnih in brzovlakih. Priporočamo ljubljancem, da dopoljšajo legitimacije svojem in prijateljem, ki nameravajo za časa velesjema od 26. junija do 5. julija posetiti Ljubljano.

— **lj Nonometaina tekma med oporo in dramo,** ki bi se morala vršiti jutri dopoldne, je preložena na torek ob pol 7. zvečer. Že kupljene vstopnice ostanejo samoumevno v veljavi. Predprodaja se naprej v trgovini g. Gorca, palača ljubljanske kreditne banke.

— **Iz Promenadni koncert v »Zvezdi«** v korist Rdečega križa prireditel oddelek muzike Dravske diviz. oblasti danes od 17.30—19.30. Spored: 1. Teike: »Stari kamrad«, marš. 2. Čizek: »Iz srpske sume i utrine«. 3. Linke: »Luna« — uvertura. 4. Novosad: »Dalmatinski šajkaš«. 5. Král: »Operne melodije«. 6. Nevin: »Narcissus«, angleska pesem. 7. a) Kalman: »Pold z menoj v Varazdine«. b) Hengartner: »Rio negro«, siml. 8. Gleisner: »Spomladansko cvetje«, valček. 9. Cerin: »Delaj dekle pušeljca«, Slovenski marš.

— **Iz Evangeljske cerkvene občine.** Jutri v nedeljo ob 10. dopoldne pridiguje kot gost g. župnik Mihael Becker iz Nove Sove.

— **Iz Radio-klub v Ljubljani** sporoča svojim članom in amaterjem, da bo poskusna oddajna radio postaja na poštni direktiji oddajala med 8. in 9. zvečer sledeči koncert: 1. E. Adamič: Po vodi plava, 2. E. Adamič: Če ti ne boš moj, 3. E. Adamič: Pojdem na Hrvatsko, 4. M. Hubad: Gor čez izaro, 5. M. Hubad: Jez mam pa konjica, 6. M. Hubad: Luna sije, 7. O. Dev: Meglica. — Pevske točke izjava mešani zbor tehnične srednje šole v Ljubljani. 1. Raif: Cavatine, 2. Bie-riot: Balome scene. — Vjoliinske točke izjava g. Milan Crenjak.

— **Iz Vič-Glinca.** Prostovoljno gasilno društvo vabi na veliko vrtno veselico, ki se vrši v nedeljo 13. t. m. v gostilni pri g. Pavliču na Glincah z običajnim sporedom in zelo bogatim srečovanjem. 610.

— **Iz Citraši.** Preselil sem se iz Krojaške ul. 8 v Gosposko ulico št. 9. Ker sem v pritličju, me vsakdo lahko dobi. Priporočam »Slovenske narodne pesni za citre in petje«. Na razpolago so vsi zvezki od 1. do 11. razen devetega. Priporočam pravkar izšle »Tri pesmi« (Jaz bi rad rdečih rož, En starček je živel, Ti si urce zamudila). Cena s poštnino vred 8 Din. — Ivan Kiferle, Ljubljana, Gosposka ulica št. 9. 622-n

— **Iz Nabavljajna združenja državnih namestencev v Ljubljani** vabi svoje člane na redni občni zbor, ki bo v mesnem domu v torek 15. junija t. l. ob pol 20. uri. — Udeležiti se občnega zbora je vsakega zavednega zadržanika častna dolžnost, zato pridite vsi! 624-n

— **Iz Za vojne invalide in vdove kraljevega odbora ljubljanskega.** Komanda Dravske divizijske oblasti v Ljubljani dovoljuje, da morejo revni vojni invalidi in vdove, ki imajo vrtove oz. gredice v najemu, da si prideloje zelenjavo za svojo lastno uporabo, dobiti brezplačno gnoj od vojske uprave. Reflektirati naj se zglaste v društveni pisarni UVL, kjer bodo prejeli potrebne informacije. — Odbor. 625-n

— **Iz T. K. »Skala«** fotomaterski odsek javlja, da se vrše predavanja za začetnike vsak torek od pol 8. do pol 9. Nato se vrše praktične vaje za ostale amatere.

— **Iz Zborni atele Franjo Radovana** se nahaja še nadalje v Ljubljani VII., Celovška cesta 14, vis-a-vis velesjema. Novo-otvorjeni zborni atele Ivana Radovana pa se nahaja v Ljubljani, Selenburgova ulica 4. I. nadstropje (preje dr. Prosinagg, nad trgovino Stacul) 611-n

— **Iz Nočna kavarna »Odeon«** na Poljanski cesti št. 7 je otvorena. Glej inserat!

Iz Celja.

— **c Razglas mestne elektrarne.** Pri defektih hišnih instalacij se naj vedno pokliče koncesioniranega instalaterja, ne pa mestno elektrarno. Motnje v omrežju, ki se spoznaajo, če luč v večih stanovanjih ali hišah se spoznaajo, če luč v večih stanovanjih ali istočasno izostane, je naznaniti od 8. do 12. in od 1. do 5. ure mestni elektrarni. Izven tega časa se naj pokliče monterja elektrarne, kolega naslov je pri elektrarni na bit. V nobenem slučaju se naj ne nadleguje magistrata s telefonskimi vprašanji, ker isti ni v položaju dati zaželeni informaciji.

— **c Na državni realni gimnaziji v Celju** bodo sprejemni izpiti za I. razred dne 24. junija in sicer od 8. do 9. vpisovanje, nato pa izpit. Učenci morajo prinesiti s seboj krstni list in šolsko izpričevalo. Sprejemni izpiti za 2.—8. razred se bodo vršili dne 30. junija od 8.—12. ure.

— **c Nemški žurnalisti v Celju.** Te dni potuje po Sloveniji urednik berlinskega dnevnika »Tägliche Rundschau« g. F. H. Reimesch s soprogo in njegov brat, znani ilustrator g. R. Reimesch. Gospoda se je oglasila tudi v Celju, da si ogleda naše znamenitosti. Nemški potniki so o nas prilično poučeni in nadejamo se, da pokažejo svojemu narodu dejanske razmere v pravi luči.

— **c Razširjenje ceste.** Cesta proti Dolgemu polju, kjer se gradi sedaj nova okoliška deška šola, se bo morala razširiti. V ta namen je lekarnar g. Arko odstopil brezplačno kos zemljišča. Ob cesti je že zasajen dvored.

— **c Tatvine v trgovini König v Celju.** Našo tozadevno notico pojasnjujemo v toliko, da to tatvino niso izvrševali trije nastavljeni dotične trgovci, ampak samo neki vajence, kateremu pa so takoj prišli na sled.

— **c Zapriega vojaških obveznikov** rejsnih letnikov 1876 do 1903, ki bi iz kakšnega vzroka niso prisegli zvestobe Nj. Vel. kralju Aleksandru, se bo vršila ob priliki letošnjih rednih rekrutacij. Veti ti se morajo javiti do vključno 22. t. m. v sobi št. 14 na mestnem magistratu. Natančneje je razvidno iz razglaš na občinski razglasni deski.

— **c Nočno lekarniško službo** opravlja ta teden lekarna »Pri Orlu« na Glavnem trgu.

SOKOLSKI PRAZNIKv Štepanji vasi — v nedeljo
dne 20. junija!**Sokol**

Praški zlet in Bolgari

Glasilu beograjske sokolske župe »Soko Dušana Silnoga« prinaša v junjski številki izpod peresa svojega tajnika, znanega sokolskega delavca br. dr. V. Kujundžića zanimiv članek o naslovnom vprašanju. Misli in dejstva, ki jih iznaja br. Kujundžić o tem predmetu, deli z njim celokupno jugoslovensko Sokolstvo. Da pa bo naša sokolska in sokolstvu naklonjena javnost o tem vprašanju kar najbolj informirana, probujemo ta članek, ki je važen radi svoje zanimivosti in načelne vrednosti.

Da morejo priti Bolgari na letošnji vsesokolski zlet v Prago, jim je bilo potrebno zagotoviti si poziv od strani glavnega zletnega odbora v Pragi. Starešinstvo ČOS je že davno vprašalo starešinstvo JSS, če nima nič proti pozivu Bolgarov na praški zlet. Dvakrat je odgovoril naš Savez na stavljeno vprašanje.

Znano je, da so Bolgari dvakrat: 1913 in 1915. leta zahrbtito zabolili Srbom nož v ledja; da so namerno pozabili, da so po jeziku Slovani, so poglobili javno, da so tatarskega porekla in se krvavo borili na strani Germanov, Madžarov in Turkov proti Srbom in Rusom; da so Bolgari, osvobodivši Srbijo, činili tako strašna zverstva, kakršnih dvajseti vek ne pozna. Oni so srbske ranjence najprej lečili in jih nato mesarili in ubijali. Oni so ubili na najbolj zverški način čez 1000 intelektualcev: svečnikov, čiteljev, uradnikov. Oni so skrutili žene in deca in jih potem klali ali pa žive sezigali. Vse to se ni moglo, niti smelo pozabiti.

Zaradi vsega tega je odgovoril naš Savez, da se Bolgarov ne more pozvati na vsesokolski zlet, kajti prvič niso še zaceleljene rane Srbov, zadane od Bolgarov in drugič, ker Bolgari nimajo sokolske organizacije, temveč »Telovadno društvo Junak«, ki se ne more niti po imenu, niti po kroju, a najmanj po sistemu in duhu smatrati za Sokolu slično ustanovo. V odgovoru se je tudi reklo, če ČOS, iz kakršnikoli drugih razlogov smatra za potrebno, da se pozove bolgarski Junaki na zlet, ne bo JSS zaradi tega delal vprašanje, ako se ta poziv napravi tako kot za vse ostale neslovanske narode v Evropi, to je, da pošljejo tehnično reprezentanco na zlet v Prago.

Med tem pa je izšel koncem leta 1925. v beograjski »Politiki« članek popolnoma nezavisno od beograjskih sokolskih krogov o udeležbi Bolgarov na praškem zletu. V njem se je zahtevalo, da naj Bolgari pristopijo k Sokolstvu da naj tudi vzamejo njegovo ime in krog in šele nato naj pridejo na zlet. Na glavni skupščini JSS v Djakovem, v Ljubljani in v Beogradu je bilo pretresano bolgarsko vprašanje v tej novi obliki: Ali je mogoče predstaviti možnost, da bi Bolgari mogli v roku nekoliko mesecev spreminiti svojo dušo in biti s srcem in telom za sokolsko idejo, potem ko bi obiskali sokolski krog in se nazvali Sokolom? To vprašanje se je stavilo nam vsem, kadar nam je bila predložena zahteva Bolgarov. In prišli smo do prepričanja, da to ni mogoče. Zaradi tega je bil sporočen bratom Čehoslovakom vnovič naš prvotni odgovor.

Toda preko te geste bolgarskih Junakov ne smemo preiti molče.

Ta njihova poslednja odločitev zasluži pažnjo in vso pohvalo.

Da bi Bolgari mogli vstopiti v vseslovansko sokolsko zveze, morajo iti po poti, ki jo hočemo tu iznesti. Poleg obstoječih Junakov s švicarskim telov. sistemom, naj se osniva nova sokolska društva s sokolsko ideologijo in sokolskim Tyrševim sistemom. Nova društva s sokolskim imenom in krogem naj se spajajo v teritorialne župe in nato naj se stori bolgarski Sokolski Savez. Vsega tega pa ni mogoče doseči v nekoliko mesecih, ampak to bi trajalo vsaj 10 let. More se dopustiti pretvoritev Junakov v Sokole; pri tem pa se mora bodoče Sokolstvo čistiti od izrazitih in znanih sovražnikov Srbije in Slovanstva sploh.

Naše globoko uverjenje je, da se nahaja v bolgarskem narodu dosti ljudi s pravim slovanskim srcem in med temi je treba polskati bodoče voditelje bolgarskega Sokolstva. S sistematičnim delom pri preobrazitvi bolgarske duše in vzgoji po sokolskem sistemu za vse ono, kar je slovansko, vzvišeno, lepo in plemenito, mogel bo bolgarski narod v Sokolstvu dosti vzporedno z ostalimi slovanskimi narodi. Toda dokler ne bo tega preobrazenja, se ne more bolgarska telovadna organizacija smatrati za pravo Sokolstvo, če tudi spremeni ime in krog.

Tako je mišljenje beograjske župe »Dušan Silni«. To mišljenje deli tudi vsa severna in južna Srbija in gotovo tudi celokupno jugoslovensko Sokolstvo.

Po vsem iznešenem se morejo udeležiti Bolgari zleta v Pragi samo kot vsaka druga evropska telov. organizacija.

— **Za zlet v Prago** je prišlo svojo udeležbo iz vrst JSS 5800 članov in članic; v tem številu je članic 1615. Naraščaja se je prišlo 363 (245 moškega in 118 ženskega). Za tekmo v Pragi je javilo 13 žup okrog 30 vrst.

Rusko Sokolstvo v naši državi. V upravnem odboru »Pokrajinskega Saveza ruskega Sokolstva v kraljevini SHS« s sedežem v Zemunu so glavni funkcionarji sledeči bratje: starosta Poljanski, načelnik Kambulin, načelnica s. Anastasija H. Kolobova, tajnik N. Rževski, predsednik kult. prosv. odb. Manakin, blagajnik Kapša.

Voditeljica članic JSS za vsesokolski zlet v Prago bo prva savezna podnačelnica sestra Jugova iz Zagreba.

Odbor Slovenske Matice je na svoji seji dne 7. junija t. l. sklenil, da še leos izda IV. zvezek dr. Janez Mencingerjevih »Izbranih spisov« in sicer »Abadona«; poleg tega je napravil sklep glede zemljepisnega dela Stajerske in Prekmurja, s čimer se končno zaključijo publikacije »Slovenska zemlja«.

Najstarejši člani na VIII. vsesokolskem zletu v Pragi. Pri proših vajah in pri vajah s palicami nastopijo trije bratje, ki imajo čez 80 let in sicer so: brat Jan Rychmann iz Bzence je star 83 let in bo telovadil, drugi je brat Jan Baumgartl iz Rokycanov, ki bo dne 1. julija izpolnil 84 let, tretji je brat Jan Smid iz Usti na Orlici, ki je v 85 letu. To bodo sokolski veterani telovadci.

Sokol šiška priredi v nedeljo 13. t. m. društveno javno telovadbo, združeno z vrtno veselico in Zgornji šiški pri gosp. I. Kmetu na Celovski cesti. Telovadne točke so zelo lepe. Vsi oddelki nastopijo s slikovitimi češkimi prostimi vajami za vsesokolski zlet v Pragi. Po telovadni ples, petje, streljanje itd. Sodeluje godba Sokola I. Začetek točno ob 3. popoldne. 665

— **Sokol Ljubljani II.** priredi v nedeljo 13. junija ob pol 17. uri na svojem letnem telovadišču na Prulah javno telovadbo, pri kateri nastopijo vsi oddelki. Sodeluje godba dravske divizije. Po telovadni ljudska veselica. K obilni udeležbi vabi odbor vsa bratska društva in sokolstvu naklonjena občinstvo. Udeležba za članstvo obvezna v krogih.

— **Iz Sokol I. na Taboru** ima danes (v soboto) zvečer svoj prijateljski sestanek na prostem pri pogrnjenih mizah. Društvena godba igra od 20. do 24. Vstopnine ni. Vabimo vse člane in društvene prijatelje, prav posebno pa vse one, ki so z delom pomagali k uspehu zadnje prireditve, da slišijo tozadevno poročilo. 626-n

Sokolsko društvo v Domžalah priredi v nedeljo 13. t. m. ob 4. popoldne javno telovadbo in veselico na lastnem telovadišču. Vstopnina 6 Din. Za Ljubljano in društva ob kanujski železnici lepa zveza. Ob 3. prihod v Domžale, ob 9. povratek. 618n

Film

Pri nas in drugod

Ta teden smo imeli v Ljubljani mešan ameriško-nemški program, v katerem pa so prevladovali ameriški filmi. Pozna sezona je vzrok, da si podjetja ne upajo več riskirati boljših in najnovjših, a seveda zato mnogo dražjih filmov, ampak posegajo po povprečnem blagu, po reprižah ali vsaj starejših filmih. Tako je predvajala Matica dva taka filma: »Arabec«, ki je starejši ameriško delo, a radi sijajne režije še vedno vleče, ter »Zalamart-Zalavie« s Fern Androm. Dvor je predvajal v začetku tedna nemško pustolovski dramo »Čez smrti klanec« s Harry Piellom, v drugi polovici tedna pa prav dober Paramountov film »Strasti daljnega vzhoda« s Polo Negro in japonskimi igralci. Ideal je igral solidno nemško komedijo »Plesalec moje žene« z Mario Cordo in »Setro Beato«.

Zagreb je imel izključno ameriški program, izjemo je tvoril zgolj film »Kovač razpela«, prvi hrvatski film, ki je baje dobro uspel. Njegova vsebina je propaganda za Rdeči križ. Drugi filmi so bili: »Na dnu življenja« (Norma Shearer), »Vse za ljubav in bogastvo«, repriži filmov »Šek« (Rudolf Valentino) in »Bela sestra« (Lillian Gish), »Eden od mnogih«, »Ljubav v snegu« itd. Predvajali so tudi zanimivi film o ekspediciji na Mount Everest.

V Mariboru so igrali: »Zgodovina njene bolezni« z Glorio Swanson, »Na robu greha«, »Sudoperka, plesačica in 10.000 dolarjev« z Ossie Oswald in »Flirt« s Henny Porten, ki smo ga videli že v Ljubljani.

Beograd je imel zelo pisan in pester program, vendar so vsi kinematografi po večini vrteli ameriške filme. Med drugim so igrali: »Prepovedan raj«, »Njeno malo veličanstvo«, krasno pustolovski dramo »Borba na nebotičniku«, »Carmen«, parodijo s Charlie Chaplinom, lepo socialno dramo »Sveti plamen«, »Tri zeme preganjajo moža« in reprižo filma »The Kid« s Chaplinom.

Na Dunaju so igrali veliki nemški film »Kabinet voščenihi kipov«, »Igraiska strasti«, »Smejoči se kavalir«, ki je baje ameriški nramstveni film, dalje »Mož z zlatim srcem«, »Zaničevanje snrti« (Buster Keaton), »Milijonska dedščina« (Richard Talmadge), »Preprečeni ženina« (Raymond Griffith), »Medeni tedni«, »Stari zakon« (Henny Porten), »Železna nevesta«, reprižo filma »Zuleika, zvezda Sahare« (Norma Talmadge), »Noč ljubavi«, »Zena vsakogar«, »Zavojevalec zapada« (Hood Gibson), dalje posnetek lanskoletnega Amundsenovega poleta na severni tečaj, itd.

Moda

Trojica poletnih toalet

Obleka iz vijoličastega krepčoržeta. — Rjava krepasta obleka. Plisirana obleka iz rdečega krepa.

Deca poleti

Te vrstice niso pisane za ultramoderne žene. Ultramoderne žene namreč nimajo, deca. S tem ni rečeno, da je ne morejo imeti. Ne, nimajo je iz principa. Mislijo si nekako tako-le: Tudi brez našega sodelovanja se rodi na svetu večkrat preveč otrok. Čemu bi torej pomnoževali to, armado podmladka s svojimi potomci? Kaj pa ima od življenja ženska, ki se v zgodnji mladosti poroči in rodi vsako leto otroka? Stanovanja so draga, vzgoja, hrana, obleka, čevlji, knjige in druga taka ropotija tudi, in če ni dovolj denarja, se spremeni zakonsko življenje v pekel. Takim ženskam je pot v svet za vedno zaprta. Njeno življenje je splošna muka. Ali ni stokrat boljše živeti vse sladkosti, imeti lepo, udobno stanovanje, hoditi na izlete in promenado, na koncerte in družabne večere, razmnoževanje človeškega rodu pa prepustiti drugim?

Tako govori ultramoderne ženska zato, ker ne ve, kaj je materinstvo. Deca lahko nadomesti materi vse druge življenjske naslade. Življenje matere je res težko, z možem se morata često odreči temu, kar si zakonci brez otrok lahko privoščijo, oba živita skromno, ne hodita po kavarnah in restavracijah, ne moreta si privoščiti počitka in razvedrila v kopališču, toda kljub temu je njuno življenje polno tihe radosti. Ta radost je tem večja in lepša, ker izvira iz altruizma. Radost zakoncev brez otrok je pa egoistična. Normalni človek je že tako ustvarjen, da mora skrbeti za potomstvo. Kdor se tej naravni dolžnosti odtegne, kdor čuti drugače, dela proti naravi, ki se mu prej ali slej maščuje. V življenju vsakega človeka nastane čas, ko se veselja in rajanja izven doma naveliča. Ostane mu samo še dom. V njem je pa človek brez otrok na stara leta zapuščen in osamljen, zakaj tuj ljudje so vedno več ali manj plačani sovražniki. Služničad nikoli ne more nadomestiti odraslih otrok. Zato

kon brez otrok je v najboljšem slučaju samo napol zakon. Le vprašajte tiste zakonke, ki bi radi imele otroke, kaj se pravi ostati brez potomcev, v katerih vidi človek nadaljevanje samega sebe.

Te vrstice so torej namenjene materam in sicer mladim materam, ki imajo majhne otročičke. Ali ste kdaj gojili na vrtu ali v cvetličnjaku rože? To bi morala delati vsaka mati, zakaj negovanje rastlin nas uči spoznavati naravne zakone, ki veljajo tudi za človeka. Rastlini je potrebno za življenje sonce, čisti zrak in hrana v obliki vode in dobre prsti. Če nima enega teh treh pogojev, začne hirati in pogine. Na vrtu je lahko dovolj sonca in čistega zraka; če je zemlja slaba, se rastline posušijo.

Tako je tudi s človekom vobče, posebno pa z detetom. Tudi detetu sta potrebna poleg hrane, čisti zrak in sonce. Zato so kmetski otroci tako zdravi, čeprav jedo močnik in hrompir. Vaška deca skače zunaj bosa v samih srajčkah. Tudi starejši otroci hodijo bosi. Zato bi morale mestne matere skrbeti, da bi deca nikoli ne pogrešala sonca in čistega zraka. Peljite malčke v prosto naravo, in pustite jih, naj se igrajo s svojimi sovrstniki! Matere seveda nimajo vedno časa, da bi hodile z dečo na izprehod posebno če nimajo služkinje. V takih slučajih si lahko pomagajo na ta način, da vzamejo en dan tudi otroke svoje sosedice, drugi dan pa vzame sosedo njihove. Deca mora zahajati v otroško družbo. Zato jo je treba voditi tja, kjer najde dečo v svojo starost, ne pa tja, kjer ugaja materi. Promenadni del parka je sicer lepši in za mlade mamice privlačnejši, toda za dečo ni. Deca se na promenadi dolgočasni, ker ne more skakati, kričati, brskati po pesku in sploh počenjati vsega kar jo najbolj veseli in kratkochaši.

Deca naj nosi poletni čim lažje obleke, da more sonce in zrak do telesa. Nikar ji ne vsiljujte dragih in lepih, nepraktičnih oblek, ker mora v tem slučaju neprestano paziti, da se ne umaže.

Napisi na ploščah prevlečeni z radiotinkuro, morejo se čitati tudi ponoči. En primer:

Dajte ji lahke enostavne obleke, ki se dajo lepo oprati. Boljše je neprozorno kakor prozorno blago, ker pod obleko iz neprozornega blaga deci niti srajčica ni potrebna. Otroške glavičice morajo biti poletni odkrite. Ne bojite se, da se dete prehladi. Če je vreme hladno, pridejo na vrsto volnene obleke ali dolge impregnirane pelerine s kapuco. Deca naj skače zunaj tudi če malo dežuje; dež mlademu telesu ne škodi. Sploh naj bodo otroci po leti večinoma na prostem.

Klobuk k smokingu

Ako naj bo kosim s smokingom res aparten, mu mora biti prirojen tudi klobuk, ker vsak drug klobuk moti harmonijo. Klobuki za smoking so navadno precej široki z lahko vpognjenimi kraji. Naša slika kaže dva značilna, danes najbolj priljubljena tipa. Oba sta zelo enostavna in okrašena le s prostim svilenim trakom iste barve.

Srajce za gospode: modne z 2 ovratnikoma od Din 70; oksford in celir od Din 45; spodnje hlače, dolge in kratke, od Din 26 naprej se dobe pri F. in J. GORICAR, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29.

Tiskana svila

To blago je izredno priljubljeno materijal za elegantne, duhte poletne obleke. Prednost dajejo prav lahkim tkaninam, zlasti muslinu, ki učinkuje lepše kakor n. pr. kitajski in maroški krep.

Da najboljši je to znaj, Colombo Ceylon čaj!

To in ono

Pogreb Kristkovih žrtv

Pogreb umorjene Kristkove in njenih otrok Jana, Jozefine in Ane se je vršil v četrtek popoldne v Hlohovcu po katoliških cerkvenih obredih. Udeležilo se ga je nad 3000 oseb, med njimi tudi oče morilca Jana Kristka. Slednji pa ni šel za krstami z ostalimi Kristkovimi sorodniki, marveč se je skrival med množico drugih udeležencev. Kakor je bilo pričakovati, so izabili komunisti v Hlohovcu pogreb za agitacijo. Suspendirani učitelj Felcan je hotel ob odprtem grobu nastopiti s hujškim govorom, kar so pa oblasti preprečile. Komunistična stranka v Hlohovcu je položila na grob nedolžnih žrtv podivjanega očeta venec z rdečimi trakovi in napisom: «Žrtvam bede in obupa — poklanja siromašno delavstvo v Hlohovcu.»

Komunisti so torej hoteli kovati iz strašne rodbinske tragedije politični kapital, čeprav vse mesto dobro ve, da Kristkova rodbina ni živila v bedi. Jan Kristek je imel svojo hišo, poleg tega pa še lep vinograd. Nekaj dni pred bestrajalnim umorom so mu ponujali tudi službo, ki je pa ni hotel sprejeti, češ da izpod 5 Kč na uro noče delati.

Pariz v znamenju valutne krize

Pariz, v začetku junija. Kriza franka! Padec valute! Inflacija, polom, bankrot! Tako je šlo zadnje dni v pariški družbi od ust do ust. V to paniko je padla kakor bomba resnična storija, ki jo opisuje Regis Ginoux v «Figaru». Ginoux je povabil nekega večera svojo prijateljico v restavracijo. Poiskala sta lokal, kjer je bilo toliko tujcev, da sta morala čakati pol ure pred vrati. Tujcev v Parizu nikoli ne primanjkuje. Če bi jih pa zmanjkalo, bi Pariz ne bil več Pariz, ker se ima zahvaliti za svoj svetovni sloves izključno le tujcem.

Končno sta naša znanca s protekcijo nekega natakarija dobila mizo. Za sedalnimi mizami so govorili gosti samo o šterlingih, dolarjih, kronah, zlatih, pezetah, piastrih in raznih lirah. Ginoux in njegova prijateljica sta spoznala da visoka valuta sama po sebi ne pospešuje teka, niti konverzacije. Jedilni list je pričal, da se bosta morala zadovoljiti brez deserta. Gosti z angleškimi funti in poljskimi zloti so jedli že drugo porcijo jagod in smetane. Tisti hip je stopil v restavracijo kamelot z večernimi novinami. Natakariji so mu prepovedali hoditi med mizami. Tedaj se je razljutil in vzklil: »Že dobro, frank pa vendar le skače!« Nato je obrnil gostom hrbet in izginil.

Gospodje s šterlingi in poljskimi cekini v žepu se za te besede niso zmešali, oni s pezetami so odklonili naročeni liker, lastniki lir so pa iz previdnosti takoj zahtevali račun, čeprav še niso bili siti.

»Poglejmo, morda imajo med desertom tudi breskve. Zelo rada bi jedla breskve!«

Kriza franka se pozna na vsakem koraku. Po ulicah begajo prestrašeni bankirji in drugi kapitalisti, pred menjalniciami stoje noč in dan dolge vrste valutnih verižnikov. Nervoznost in živčna napetost se stopnjuje od dne do dne. Sicer pa ni čuda. Koliko je v Parizu ljudi, ki so si nakopili lepo premoženje, pa so kar čez noč izgubili polovico. Mnogi kar na ulici ustavljajo svoje znanke, ki imajo bančne zveze, in jih prosijo, naj jim menjajo v banki vsaj en »billet bleu«, francoski tisočak. Menjati francoske bankovce namreč ni lahko. Vlada je izdala strogo naredbo, da ne sme nihče menjati nankrat več kot 1000 frankov in celo v tem slučaju zahtevajo v menjalnici ime in naslov dotičnega. Seveda bi si mogel človek pomagati na ta način, da bi se zgasil v treh ali štirih bankah zaporedoma. Toda tu je za petami državna kontrola, ki lahko pride temu triku na sled in obtoži dotičnega verižništva na škodo

narodne valute. Strahopetec, ki se tega boje, je pa tudi v Parizu dovolj. In zato raje prosto prijatelje, naj jim pomagajo spraviti franka v promet.

Cene v trgovinah in javnem življenju se polagoma prilagajujejo novemu stanju franka, a kljub temu je Pariz še vedno eno najcenejših vlemest na svetu. Obisk francoske prestolnice ni več nikak luksuz, saj ne živiš tukaj nič dražje, kakor v Ljubljani, ako pa se hočeš obleči, dobiš celo vse precej ceneje. Zato je umevno, da je naval tujcev iz vseh delov sveta naravnost ogromen in Pariz je res pravi Babilon. Vse možne jezike sliši, najrazličnejše tipe vidiš, da se ti zdi, kakor da pohajkujes po kakem bajnem ozemlju, ki ga je stvorila bujna fantazija romanopisca.

Dr. Josip Smolaka,

naš novi poslanik v Berlinu, je te dni nastopil svoje mesto in izročil poverilne listine predsedniku nemške republ. Hindenburgu

Usoda intelligence pod sovjetsko vlado

Moskovski radio je poslal v ponedeljek v svet kratko brzojavko, ki jasno kaže, v kakšnih razmerah živi inteligenca sovjetske Rusije. «V zadnjem času» — pravi brzojavka, «so se pripešili v mnogih krajih slučajni surovega vedenja bolnikov napram zdravnikom. Bolniki so že opetovano pretepli zdravnike. O teh žalostnih pojavih je poročal ljudski komisar narodnega zdravja Semaško na kongresu bolniškega osebja, ki se je sestal te dni v Moskvi. Semaško je izjavil med drugim, da bolniki pozabljajo, da lekarstvo ni vsemogočno sredstvo proti boleznim. Mnogi bolniki zahtevajo, naj zdravniki ozdravijo neozdravljive bolezni. In tako nastanejo med bolniki in zdravniki pogosto konflikti.»

Semaško je zelo skromno kritiziral razmere v sovjetski Rusiji. Jasno je, da so dejanski napadi bolnikov na zdravnike že običajni, ker sovjetska vlada uradno priznava, da bolniki pretepajo zdravnike. Škoda, da ljudski komisar Semaško ni povedal, kaj mislijo državne oblasti ukreniti, da te konflikte preprečijo. Sovjetska vlada je dosledno zatirala in preganjala inteligenco. S tem je oborožila proti nji elemente, ki so bolni ne le na telesu, marveč tudi na duhu. Lunačarski je hotel v desetih letih odstraniti nepismenost, vendar pa vidimo, da ruske mase še vedno niso pozabile prvih dni revolucije, ko je vsiljalo pobijanje inteligenca za največje junstvo. Uradno priznanje, da je življenje zdravnikov v Rusiji često ogroženo, je najboljši dokaz, kako obupen je položaj sovjetske inteligenca.

Podpirajte Društvo slepih!

pot. Celo uro sva tavalja po polju in prišla do žalostnega zaključka, da sva zgrešila pot.

Oglašala se je lakota in bil sem zelo vesel, ko se je našel v sovražnikovi torbi kos kruha in mesna konzerva.

Na — je dejal Nemec in mi ponudil polovico. — Ker si moj ujetnik, ti moram dati jesti.

Ne, — sem ugovarjal, — ker si ti moj ujetnik, je vse, kar imaš — moje! Zaplenil sem tako rekoč tvoj tren.

Sedla sva pod drevo in prigriznila, potem sva si privoščila par požirkov konjaka iz moje steklenice.

Zaspan sem, — sem dejal in zaždel. — Te bitke in ujetniki človeka res utrudijo.

Ti lahko zaspiš, jaz pa ne smem, — je vzdihnil Nemec.

Zakaj?!

Strážiti te moram, da mi ne uideš!

Dotlej si tudi sam nisem upal zaspati, ker sem se bal, da bi mi Nemec ne ušel, toda Nemec je bil trmast kakor osel.

Iztegnil sem se pod drevesom. Prebudil sem se proti večeru.

Sediš? — sem ga vprašal.

Sedim, — je odgovoril zaspano.

Nu, zdaj lahko zaspiš, če hočeš, te bom že jaz stražil.

Kaj pa če — pobegneš?

Kaj še! Kdo pa beži od ujetnikov?

Arkadij Averčenko:

Vojna

Mine še kakih dvajset let in vsi, kar je nas zdaj še fantov, bomo starčki. Svetovna vojna postane stvar zgodovine o nji bodo govorili kot o nečem davno minulem, legendarnem.

In ko obkolijo vgnanih teta ali onega imed nas za toplo pečjo ter začno spraševati, kako je bilo v svetovni vojni, — si lahko mislite, kako bomo morali mi, starčki, lagati!

To se pravi, lagali bodo seveda drugi strački, ne jaz. Jaz nisem bil.

Ker torej ne znam lagati, bo moj položaj grozen.

Kaj naj povem vnukom? Kako naj potolažim njihovo radovednost? Ali sem bil na bojišču? Bil sem. Kaj sem bil? Vojak, častnik ali general? Ne eno, ne drugo. Vrag me je zanesel na bojišče, čeprav me ni nihče vabil.

Ko sem prišel med mobilizacijo na nabor, so me ogledali in dejali:

— Vi niste za nič!

Ves užaljen in ogorčen sem vprašal:

— Kako to? Pojasnite mi vendar, zakaj me ne marate!

— Slabe oči imate.

— Dovolite, gospoda! Kaj je pa treba vojaku na bojišču? Ubijati sovražnike? Nu, saj to ni nič posebnega. Privedite mi sovražnika tako blizu, da ga bom videl, pa mi ne uide!

— Saj postrelite prej ducat naših, predno ubijete enega sovražnika.

Odšel sem iz tega birokratičnega urada užaljen in zaloputnil za seboj vrata.

Sklenil sem oditi na bojišče kot poročevalec nekega lista.

Znanec — žid me je dolgo nagovarjal, naj ostanem doma.

Čemu neki? Ne razumem vašega značaja! Kakšna manira je to: kjer se dve državi borita, tam morate biti vi sredi med njima!

In vendar sem odšel na bojišče. Vrag me je zanesel seveda baš v središču, kakor je dejal tisti premeteni žid.

Na bojišču (bilo je pri Dvinsku) so se me navadili kot neizogibnega zla. Nekateri vojaki so me imeli celo radi, ker sem bil krotak in vedno dobre volje.

Nekoč sem se pridružil vojakom v strelskih jarkih. Sedeli smo in kramljali, jaz sem jim dajal cigarete. Naenkrat je začelo od vseh strani pokati, začuli so se nekaki kriki, povelja — med pogovorom niti nismo slišali, kakšna povelja so dajali.

Vsi so zakričali »hurra!«, skočili iz strelskih jarkov in planili naprej. Iz solidarnosti sem zakričal tudi jaz »hurra!«, skočil iz jarka in planil naprej.

Nekdaj je nekoga pobijal in kral. Jaz sem se pa vrtel na vse strani. V svoji skromnosti sem razumel samo toliko, da sem v napotje enim in drugim. Ljudje se

pečajo z resno zadevo, jaz se jim pa vrtim pred nogami.

Potem je začel nekdo pred nekom bežati. Sam nisem vedel, da-li bežimo mi pred Nemci, ali pa Nemci pred nami. Sploh sem mnenja, da se v pravi bitki človek nikoli ne spozna, kdo je koga naklestil in kdo beži.

O tem razmišljajo še pozneje izkušeni možje v glavnem štabu.

Bežal sem pa dolgo: pred sovražnikom, ali za sovražnikom, tega še danes ne vem. Morda bi mi kazalo dati visoko odklikovanje kot najvišjemu junaku, ali pa ustreliti me kot strahopetca.

Bežal sem torej dolgo — tako dolgo, da daleč naokrog ni bilo nikogar več, ko sem se naposled ozrl.

Samo en Nemec (očividno prav takega neopredeljenega značaja, kakor jaz) je stopical tik za menoj.

— Smo te, a? — sem zakričal zmagoslavno.

Mesto odgovora mi je nastavljal bajonet na prsa.

Zaploskal sem z rokama in vzklil srdito:

— Kaj se ti meša? Saj me lahko ubiješ, če ne boš previdno ravnal z bajonetom!

Moje besede so ga tako presenetile, da je povesil puško.

Saj te tudi hočem ubiti!

Zakaj? Mar sem ti ugrabil ženo ali ukradel denar? Tepec!

Uvidevni ton vpliva okrepujoče na

Kongres ameriških rabljev

Koncem julija se bo vršil v Chicagu kongres ameriških rabljev. Kakor druge vrste javnih nameščencev, tako so tudi ameriški rablji prav solidno organizirani. Imajo svojega centralnega tajnika, blagajno in izdajajo dobro urejen časopis, v katerem razpravljajo o vprašanjih rabljskega stanu ter opisujejo pogosto tudi svoja doživljanja, ko spravljajo obsojence na drugi svet.

Na dnevnem redu chicškega kongresa bodo zelo važna stanovska in strokovna vprašanja. Tako bodo n. pr. ameriški rablji zahtevali, naj se po vseh Združenih državah vpeljejo enotni načini usmrtnice potom strupenih plinov, ki so še najbolj humani.

Druge nadvse preče in odvažno vprašanje tega kongresa bo problem, ki je stopil v ospredje v zadnjem času. Gre za vprašanje, ali ima obsojenec, ki je bil obsojen na smrt in justifikiran, še pravico do lastnega telesa in pravico razpolaganja s svojo usodo? To vprašanje je postalo aktualno radi tega, ker je baje neki znanstvenik iznašel metodo, glasom katere lahko obudi k življenju zločinca, ki ga usmrtilo s strupenim plinom ali z električnim stolcem.

Na dež se je obrnilo.

Prav priporočljivo je za vsakogar, da je v posesti izbornega angleškega dežnega plašča od trdke

Drago Schwab, Ljubljana

Avtogrami slovitih mož

V Berlinu se je začetkom junija vršila dražba avtogramov slovitih mož, na kateri so bile dosežene razmeroma visoke odkupnine. Andersena pismo so bila prodana za 140 do 155 zlatih mark, kar znaša v našem denarju 13-krat več dinarjev. Lastnoročno pisano pismo pesnika Stefana Georgea je doseglo 135 mark. Pismo, ki ga je napisal Goethe kot tajnik Karla Augusta, je bilo prodano za 950 mark. Kleistova pisma so dosegla 340 do 360 mark. Kantovo pismo je bilo prodano za 600 mark. Pismo in pesem skladatelja Schuberta je dosegla 1700 mark. Beethovenov glasbeni manuskript je menjal lastnika za 410 mark. Richard Wagnerjevo pismo je doseglo samo 375 mark, za Dürerjevo pismo pa so ljubitelji avtografičnih raritet plačali 1010 mark.

Eskimo Welzl

O Čehih kroži anekdota, ki pripoveduje, da je pričakoval Kolumba na ameriški obali neki Čeh in ga sprejel z besedami: »My sme take tady.« (Tudi mi smo tu). Ta anekdota pride človeku na misel, ko čita v čeških listih zanimivo poročilo o nekem Janu Welzlu, ki je živel dolgih 27 let v polarnih krajih, med Eskimi.

Amundsenova in Byrdova polarna ekspedicija je vzbudila letos zanimanje vsega sveta za najsevernejšo točko naše zemlje. Do zadnjega časa smo si predstavljali severni tečaj kot neko fiksno točko, ki je bila na nekem fiksnem mestu, ki ji je bilo ime Welzl, ki je živel dolgih 27 let v polarnih krajih, med Eskimi.

Pred leti se je udeležil skupina Čehov avstrijske polarne ekspedicije. Širša javnost o udeleženci te ekspedicije ni bila informirana. Šele zdaj se je oglašil češki polarnik Jan Welzl. Mož, ki po pravici zasluži ime Eskimo, dolga leta ni dal od sebe nobenega glasu. Šele Amundsenova ekspedicija ga je vzbudila, da se je oglašil. Welzl je živel dolgo časa na novosibirskih otokih. Pred dvema letoma se je vrnil v Evropo kot siromak brez denarja in dokumentov. Iz polarnih krajev je odpotoval najprej v

Nemec je skomizgnil z ramen in zapal.

Daleč tam na pustem obzorju je ugašal solnčni zaton in zadnji žarki so poljubljali obraz mojega sovražnika.

— Kaj če bi jo popihal? — sem pomislil. — Kdo bi se ukvarjal z njim? Preseda mi že. Sicer je pa položaj popolnoma neznošen: jaz trdim, da je on moj ujetnik, on pa pravi, da sem jaz njegov. Če se pa medsebojno osvobodiva, bo to nekaka izmenjava vojnih ujetnikov.

Predvidno sem vstal, da bi se Nemec ne zbudil, in odšel sem proti zapadu. Da bi se pa revanširal svojemu sovražniku za izgubo problematičnega ujetnika, sem mu stisnil pred oči odhod od skrčeno roko svojo steklenico konjaka.

In Nemec je spal tako, podoben velikemu detetu, ki so mu položili v roko cucelj in ki zaplače, ko se zbudi, videč, da je pestunja odšla...

Evo, to so vsi moji doživljanja na bojem polju.

Toda kako naj povem to vnučkom, če pa ne morem pojasniti, kdo je zmagal — mi ali Nemci, kdo je bežal — mi ali sovražnik in kdo je koga ujel — jaz Nemca ali Nemec mene?

Zdaj, ko sem še mlad, sem povedal čisto resnico. Ko se pa postaram — bo treba lažati.

Ameriko, odkoder se je napotil v Evropo, kjer je prvič slišal, da je Češkoslovaška neodvisna. Zdaj zbira sredstva, da se vrne v polarne kraje, kjer je preživel svojo mladost. Tam kori ima mnogo prijateljev. Lovci, iskalci zlata in Eskimi ga dobro poznajo.

Po prihodu v Ameriko je hodil dan za dnem na češkoslovaški generalni konzulat, da bi mu izdal potni list in domovnico. Uradniki so ga smeje doživljali »Nazdar, Eskimo!« Welzl je bil rojen l. 1868 kot sin sluga Jana Welzla na Nunaju. Že v zgodnji mladosti je dobil službo na neki ladji in tako se je začela njegova odisej po svetu. Po dolgotrajnem tavanju se je izkrcal na obali severne Sibirije in zašel med Eskime, kjer je ostal do l. 1924. Kmalu po Amundsenovi ekspediciji je poslal domači občini obširno pismo s priloženimi zemljevidi, v katerih dokazuje, da je doma iz polarnih krajev, ki so mu bili dolga leta druga domovina. Mož kljub težkemu življenju ni izgubil prirojenega humora. Ko so ga vprašali, zakaj se je mudil tako dolgo v neobljudenih polarnih krajih, je smeje odgovoril, da je boljše živeti v pustinih med volkovi kot pa med civiliziranimi ljudmi, ki so še krvoločnejši od volkov. V polarnih krajih je človek sicer velik siromak, zato pa mu nihče ne krati svobode. Vse, kar vidi in sliši, je njegovo. Nestropno pričakuje trenutka, ko bo zopet videl svoje polarne prijatelje. Če bi bil tako znamenit, kakor je Amundsen, — meni Welzl — bi mi ljudje pomagali, da se čimprej vrnem tja, kamor me vleče srce. Tako sem pa siromak in nihče mi noče verjeti, da obvladam vse severne jezike. Vožnja od Princ Roberta stane 235 dolarjev, ki jih ni lahko spraviti skupaj.

Aristide Briand.

Francoski ministrski predsednik se mora, kakor njegovi jugoslovenski tovariši, noč in dan boriti z neozdravljivo vladno krizo.

Kolesa! samo pri Gorcu!

Palača Ljublj. Kreditne banke

Od Trondhjemu do Kingsbaya

Dr. Behounek, o katerem smo že poročali, da se je udeležil Amundsenove ekspedicije in ostal potem v Kingsbaya, priobčuje v čeških listih popis svojih doživljanj med vožnjo od Trondhjemu do Kingsbaya.

«V Trondhjemu,» piše češki učitelj, — «je bila že vkrcana Amundsenova ladja »Knut Skauluren«, tovarni parnik, zgrajen nalašč za polarno morje, ki je vozil poprej premožnega Svalbarda. Parnik je stal v zalivu, kjer so bile pripravljene vse potrebine za Amundsenovo ekspedicijo.

V Trondhjemu so Amundsen oblegali novinarji in razni funkcionarji tako da ni mogel vsem ustreči. Tu ser prvič govoril z znamenitim Norvežem, Amundsen je velik krepak moški s sivimi lasi in zagozdena obrazna s mu že na obazu, da je izredno podoben, pogumen in agilen. O uspehu njegove ekspedicije ni nihče dvomil. Druga baza ekspedicije je bilo najsevernejše evropsko mesto Hammerfest, ki leži daleč za polarnim krogom. Tu nas je pričakovala bajna ladja »Heimdal«. — Vožnja od Trondhjemu do Hammerfesta traja tri dni. Potnik vidi značilne norveške fjorde (zalive), male otoke in zasnežene skale. Pogled je za razvajeno oko sicer monoton, vendar pa ostane človeku vse življenje v spominu. Posebno lepi so prizori ob solnčnem zahodu, ko se odbijajo žarki od snega in ledu v vseh mavričnih barvah.

V Hammerfestu smo čakali štiri dni. Peti dan smo se vkrcali na bojno ladjo »Heimdal«, ki je bila nekoč kraljeva jachta. Dne 22. aprila popoldne so stopili na krov zadnji udeleženci ekspedicije — prof. Nobile, brat poveljnika »Norge«, trije italijanski aeronavtični častniki, dva radiotelegrafista in več italijanskih mehanikov. Ob 8. zvečer je ladja odplula. Na vprašanje, kako dolgo se bomo vozili, je kapitan odgovoril, da ne ve, Morda nekaj dni,

morda pa tudi več tednov. Vreme je bilo v polarnih krajih zelo neugodno. Povsod so se valile ogromne ledena gore in ladja je bila neprestano v nevarnosti, da kam trči. Ker se je pa Amundsenu mudilo, smo morali ne glede na nevarnost odpluti. Na jamboru je zavihrala norveška zastava in odpluli smo iz Hammerfesta, z zadnje civilizirane postaje polnočnemu solncu nasproti.

Iz ameriške kriminalne kronike

Justifikacija Jugoslovna Stan-ka Jukiča. — Strahovadla čikaških banditov

Kakor je »Slovenski Narod« nedavno na kratko poročal, je bil v mestu Renu, država Nevada, dne 22. maja justificiran naš državljan Stanko Jukič, ki je umoril svojo 16letno ljubico Ivan-ko Madek. Usmrčen je bil v državni kaznilnici v Carson City, in sicer s plinom. Jukič je bil na dan justifikacije popolnoma miren in je pozdravil kriv-nike pri vstopu v svojo celico z besedami: »Dober dan, dečki.« Ko so ga odvedli v majhno eksekucijsko celico, je smehljaje sedel na stol ter si dal zvezati roki in nogi. Pazniki so se nato odstranili, zaprli vrata in spustili v celico strupeni plin. Čez štiri minute je bil Jukič mrtev.

Boj med čikaškimi banditi, o katerih smo že poročali, in med policijo zavzema oblike pravcarne vojne. Policija ima moči, da bandite ukroti. Lopovi so tako izvrstno organizirani in disciplinirani, da tvorijo takorekoč regular-ne, popolnoma vojaškim slične oddel-ke. Kakor javljajo ameriški listi, raz-polagajo celo z mitraljezi in oklop-nim avtomobilom.

Preiskava o tragični smrti državne-ga pravdnika Swigginsa, ki je bil tudi žrtev banditov, je prinesla na dan ne-verjetne podrobnosti o terorju in stra-hovadli razbojnikov v Chicagu. Tekom enega leta je bilo v Chicagu izvršenih 92 umorov. V vseh 92 slučajih pa je sodišče izreklo samo dve obsodbi in še te samo na zaporno kazen. Porotniki si iz strahu pred maščevanjem niso upali izreči smrtno obsodbo. Ni čuda, da radi tega drznost banditov narašča od dne do dne.

Banditi se v velikem obsegu bavijo tudi s tihotapstvom alkohola. Chicago je mesto, kjer danes lahko ob vsakem času dobiš najboljšo pijačo. Odkar pa je bil za policijskega šefa imenovan energični policist Collin, ki je z želez-no roko pometel med bandami, je mi-nula perijoda cvetočih kupčij z alko-holom. Lopovi so se zato vrgli na vlo-me in rope.

V ilustracijo varnostnih razmer v Chicagu navajajo ameriški listi, da je nedavna preiskava med policijo ugotovila, da je bilo 500 ameriških policistov v službi zločinskih organizacij. Ti poli-cisti so dobili mesečne plače od tol-p. Celu v političnem življenju igrajo ban-diti veliko vlogo. Vodja ene najdrznej-sih in najnevarnejših razbojniških tol-p je neki Italijan Caponi, ki ga smatrajo tudi za morilca državnega pravdnika Swigginsa. Na njegovo glavo je razpi-sana velika nagrada, vendar pa se do-slej ni posrečilo, da bi ga izsledili.

Humoristični kotichek

Konkretno in abstraktno.

Učiteljica razlaga učencem razliko med konkretnim in abstraktnim. »Konkretno je to, kar lahko vidimo, in abstraktno to, kar se ne vidi. No, Mirko si razumeš?«

»Sem.«

»No, povej mi kak primer.«

»Moje hlače so konkretne, vaše hlače pa so abstraktne.«

Zloba.

»Ste že videli mojo lepo ženko.«

»Ne. Kaj imate dve?«

Sumljivo.

Žena vpraša po povratku z letovišča sobarico: »Je bilo mojemu možu zelo dolgčas? Je bil slabe volje?«

»Sprva tega nisem opazila, zadnje dni pa je bil gospod res slabe volje.«

Pred sodnijo.

»Ako ste se res tako kesali fatvine, zakaj pa ukradenih hlač niste vrnili?«

»Saj vendar ne morem priti pred sodnijo brez hlač.«

Utemeljen sum.

»Prosim vas, gospod ravnatelj, poglejte vendar, če vam ni ušel iz norišnice kak blaznež. Na vsak način se je moralo to zgoditi!«

»Tako? Zakaj?«

»Nekdo je včeraj pobegnil z mojo ženo.«

Primeri.

»Poznaš Vilkoovo nevesto? Kakšna je na primer?«

»Kakor primer je.«

»Kako?«

»Sipa.«

O ta nedolžnost!

»Mira, pojdiva nočoj v kino. Za sprehod je preslabo vreme.«

»Ne, ne, v kinu boš preveč predren.«

»Kako neki? Saj sedito krog in krog ljudje.«

KOPALIŠČE LIPIK

Pomladanska sezona otvorjena. — Nenadkriljivi uspehi zdravljenja. — Moderne uredbe svetovnega kopališča. — Zelo nizke cene. — Popolni penzion vključivši dobro oskrbo a la carte, uporabo kamenih stane za čas do glavne sezone 65 - 75 Din za osebo na dan. Vse točnejše informacije daje najkulantnejše

117 a

Uprava kopališča Lipik.

Gospodarstvo

Seja Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je imela včeraj popoldne javno sejo, katere se je udeležil kot vladni zastopnik šef oddelka za trgovino in industrijo g. dr. Rudolf Marš. Sejo je otvoril zbornični predsednik g. Ivan Jelačin ml. Po pozdravnem nagovoru je podal izbrano predstaveno poročilo, ki je bilo soglasno odobreno. Nato je poročal prvi zbornični tajnik g. dr. Fran Windischer o delovanju zbornice od zadnje plenarne seje, ki se je vršila 20. aprila 1926. V svojem referatu je omenjal, da naš gospodarski položaj v tem času ne beleži nobenih važnih sprememb. Zbornica je sprejela od zadnje plenarne seje 2635 vlog in odposlala 3073 dopisov. Uvozniki potrdili je izdala 205, potrdila o protokolaciji 3, izvornih spricval 188, potrdil o dobavi sposobnosti 30 in raznih drugih potrdil 40. Ti podatki jasno kažejo, kako važno vlogo igra Zbornica v našem gospodarskem življenju. Govornik je dalje obširno poročal o trgovinskih pogodbah z drugimi državami, o tarifnem odboru in tarifnih konferencah, pri katerih se agilno udeležuje zbornični tajnik g. Ivan Mohorič, dalje o Državni obrtni banki, o gospodarskem svetu in sploh o vseh akcijah, ki jih je pokrenila Zbornica. Zbornica je sklicala na poziv pravosodnega ministrstva anketo o načrtu novega meničnega in čekovnega zakona, na kateri se je podrobno razpravljalo o vseh potrebnih spremembah in dopolnitvah obeh načrtov.

O zgradbi zborničnega poslopija in kritju gradbenih stroškov je poročal zbornični podpredsednik g. Ivan Ogrin, ki je omenil, da se je od odobrenega kredita v znesku 2.500.000 Din porabilo že 2 milijona. Predlagal je, naj zbornica odobri povečanje gradbenega kredita še za 250.000 Din. Predlog je bil sprejet.

Glavna točka dnevnega reda je bilo vprašanje gospodarskega sveta, čigar potjebo čutilo v enaki meri vsi pridobitni krogi. O načrtu tozadavnega zakona je podal izbrano in pregledno poročilo zbornični tajnik g. Ivan Mohorič. O gospodarskem svetu, kakor tudi o vladnem načrtu, s katerim bo ta prepotrebna institucija v doglednem času ustanovljena, smo na tem mestu že opetovano govorili. Obširno smo poročali o konferenci gospodarskih organizacij v Zagrebu, kjer je bila sprejeta obnavljanje zastopnika Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani resolucija, ki predstavlja stališče vseh prečasnih pridobitnih krogov napram načrtu zakona o gospodarskem svetu. Zagrebška konferenca je osvojila edino pravilno stališče, da mora država sama financirati gospodarski svet, ker je ta ustanova namenjena v prvi vrsti sanaciji narodnega gospodarstva, torej tudi zboljšanju socialnih razmer, in da morajo imeti glavno besedo v gospodarskem svetu tisti krogi, od katerih je odvisen blagor države in njenega prebivalstva. Iz poročila g. Ivana Mohariča posnemamo, da bi imeli gospodarski krogi iz

našega zborničnega področja v gospodarskem svetu brez poljedelcev in delavcev 8 mest in sicer po dve mesti za trgovino, obrt, industrijo in denarne zavode. Kakor znano, pa predstavlja resolucija, sprejeta na konferenci v Zagrebu, odvojeno stališče napram vladnemu načrtu. Ker si torej vlada in gospodarski krogi glede sestave gospodarskega sveta v nekaterih bistvenih točkah nasprotujejo, se ima vršiti 21. in 22. junija v Zagrebu ponovni sestanek, na katerem naj bi se dosegel kompromis. Želeli bi bilo, da se kompromis res doseže, ker je že skrajni čas, da dobimo gospodarski svet, ki bo energično posegel v naše razdrapane gospodarske in socialne razmere.

O poročilu zborničnega tajnika g. Mohoriča se je razvila živahna debata, nakar je bilo poročilo odobreno. Nato je poročal zbornični konzulent g. Fran Zagar o načrtu zakona o neposrednih davkih. Tudi o tem vprašanju smo že obširno govorili. S tem je bil dneveni red izčrpan in zbornica je prešla na somostojne predloge. Zbornični član g. Zadravec je postavil predlog o zboljšanju železniške zveze Maribor-Čakovce-Dolnja Lendava in o zopetni uvedbi omejenih gradbenih koncesij. Zbornični član g. Elsbacher je predlagal, naj se podaljšajo vozne smeri potniških vlakov št. 614 in 621 iz Celja v Ljubljano in nazaj. Oba vlaka vozita zdaj samo med Zidanim mostom in Ljubljano. Zbornični član g. Horvat je predlagal ustanovitev poslovne in poslovne ekspoziture Okrožnega urada za zavorovanje delavcev v Ljutomeru. Vsi predlogi so bili sprejeti.

Pri slučajnostih je Zbornica razpravljala o konferenci gospodarskih zbornic iz vse države, ki se bo vršila ob priliki letošnjega veleseja v Ljubljani, nakar je bila seja zaključena.

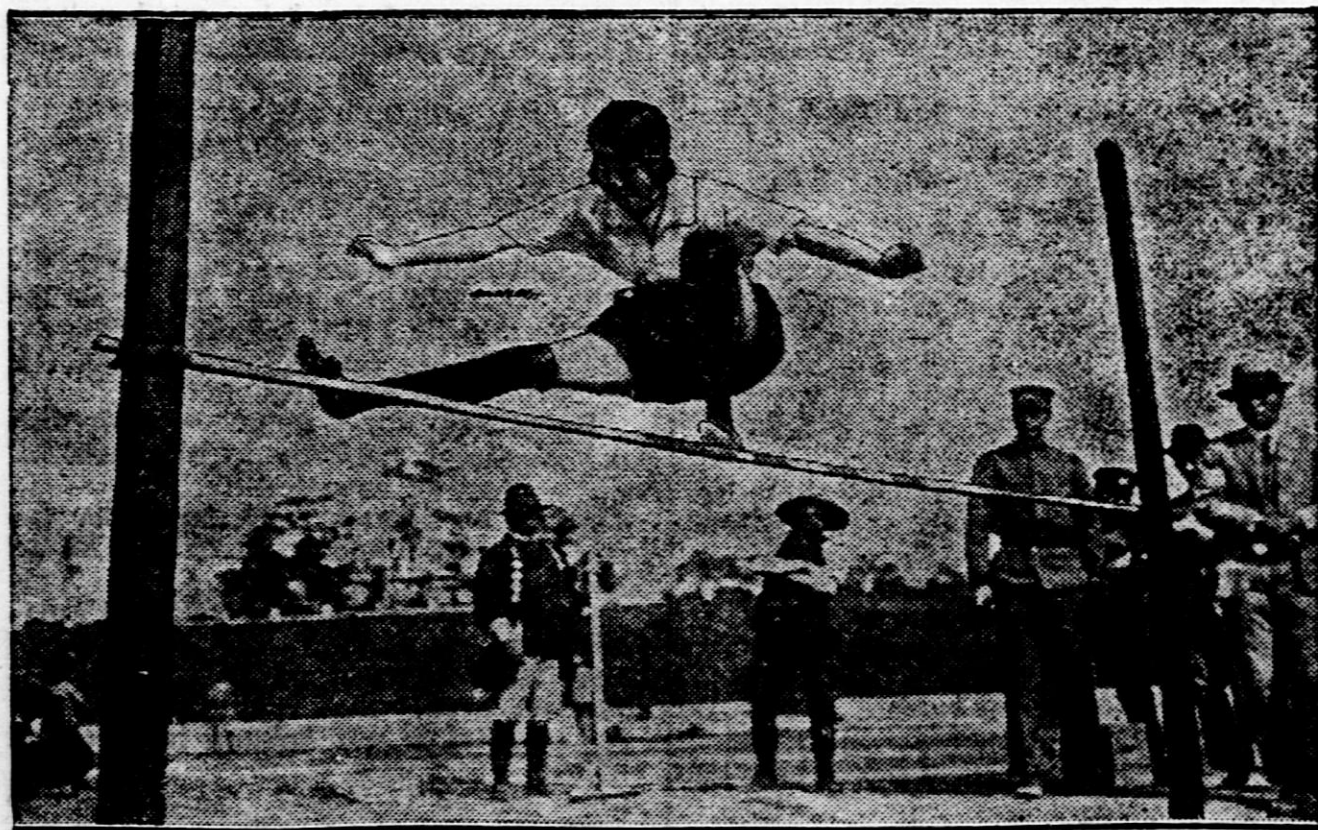
—g Velesejem in razstava v Osijeku. Na splošno zahtevajo gospodarski krogi se bo vršil tudi letos v Osijeku velesejem, združen z veliko gospodarsko razstavo. Ta prireditelj je dosegla že lani velik moralni in gnotni uspeh. Računa se, da bo razstavilo najmanj 800 podjetij. Uprava je poskrbela, da bodo zastopana mnoga večja industrijska, trgovska in obrtniška podjetja iz vseh krajev države kakor tudi iz inozemstva (Nemčije, Avstrije, CSR, Madžarske in Italije). Velesejem bo trajal od 11. do 26. septembra. Dovoljena bo tudi prodaja na drobno po vseh branžah. Razstavni prostor meri 14.600 kvadratnih metrov in je v neposredni bližini kolodvoru. Na sejnišču bo poseben paviljon za našo grafično industrijo, papir in reklamo. Vse tiskarne naše države bodo lahko razstavile svoje izdelke brezplačno. Rok za prijase je do 1. avgusta. Mnogo interesentov se je prijavilo že zdaj.

—g Vojvodinski gospodarski krogi o novem davčnem zakonu. Trgovsko-industrijska zbornica v Vel. Bečkereku je na dva dni trajajoči seji razpravljala o načrtu zakona o izenačenju davkov. Sprejeta je bila obširna resolucija, ki jo predloži zbornica vladi, finančnemu ministru in parlamentarnim klubom. V resoluciji se med drugim zahteva, da se invalidski davek in davek na poslovni promet vrata na ostale neposredne davke.

—g Trgovinska pogajanja z Madžarsko. Pogajanja o trgovinski pogodbi z Madžarsko se razvijajo povoljno. Sestavljene in odobrene so že konvencije o tranzitnem prometu, kakor tudi konvencija o postaji Gola. Dosežen je tudi sporazum o tarifah. Zdej je na rsti konvencija o vzdrževanju obmejnih železniških mostov, ki bo tudi kmalu zaključena. Informirani krogi računajo, da bo trgovinska pogodba z Madžarsko in vse konvencije sklenjene čez 8 dni.

—g Ljubljanski velesejem — zaseden. Uprava Ljubljanskega veleseja naznanja vsem zamudnikom - interesentom, da je za vse branže v notranjosti paviljonskih zgradb ves razstavni prostor zaseden. Na razpolago je še nekaj pokritega, polodprtega prostora v paviljonih F, G, med tem ko je ta kategorija prostora v ostalih paviljonih tudi popolnoma zasedena. Nujno se naprošajo zamudniki, ki se zanimajo za polodprti prostor, da pošljejo svoje prijave.

• Podgane na predstavi »Grofice Mari-ces«. V Osijeku je te dni koncem predstave operete »Grofice Mari-ce« pridruvala na gledališki oder ogromna podgana. Najbrže je prišla iz sosedstva, kajti v gledališkem posloju pač ni nikjer primerne hrane za te ostudne živali. Zanimivo pa je, da se podgane pojavijo vedno samo pri predstavi »Grofice Mari-ce«. Vsaj dosedaj še pri nobeni drugi predstavi niso presenetile občinstva s svojim obiskom. Ni izključeno, da jih privabi na to popularno opereto, katero so v osješkem gledališču igrali že nič manj kakor 54 krat, njena karakteristična godba. Znano je namreč, da so podgane zelo inteligentne živalice. Morda so celo muzikalne.

Sport na Japonskem.

Japonska uspešno tekmuje z Evropo in Ameriko v vseh pojavih modernega življenja. Zato ni čudno, da si je tudi japonsko prebivalstvo osvojilo sport in to ne le moški, ampak tudi ženske. Mlada Japonska Josida je pri prvenstvenih tekmovalnih v maju postavila v skoku v višino japonski rekord, ki je le za par centimetrov slabši od svetovnega rekorda.

Specijalna mehanična delavnica

za popravo pisalnih, računalnih, kopirnih in razmnoževalnih strojev kakor tudi registriranih blagajen. — Razne tipke in pisave za pisalne stroje vseh sistemov spremenim po naročilu in vzorcu.

Lud. Baraga LJUBLJANA Selenburgova ulica 6
Telef. 980

Neko veleposestvo ima na razpolago do 6000 komadov dobro izdelanih **BREZOVIN METEL z ročaji**
Vprašanja na upravo „Slov. Naroda“ pod Brezove metle 1775.

NAJBOLJŠI BRNSKI BLAGOVI

specijalni predmeti brez konkurence

blago za gospode in dame, z jamčeno iz čiste volne čvrste kvalitete in najmodernejših vzorcev razpošilja po jako nizkih tovarniških cenah več nego 40 let kot strogo solidno svetovno znano tvorniško skladišče sukna

SIEGEL - IMHOF, BRNO,
Palackeho trida 12.
Vzorci gratis in franko.
Isto tudi privatno.

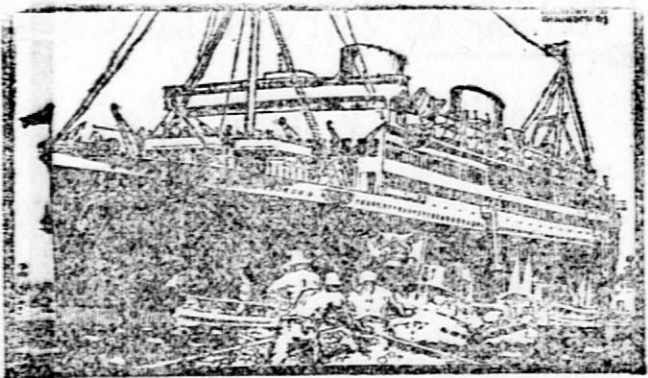
Pletilni stroji
nemškega izdelka patent „Ideal“ z jamstvom za nogavice, jopice, svitarje in vsakovrstne pletenine nudijo vsakomur najboljšo in sigurno eksistenco. V zalogi s poslikom, ki je jako lahek, in po potrebi tudi s stanovanjem edino lepri
F. Kos, Ljubljana, Zidovska ul. 5
Generalni zastopnik.

Obvestilo.
Vljudno obveščam cenjeno občinstvo, da sem danes otvorila na Poljanski cesti št. 7 NOČNO KAVARNO „ODEON“
in vabim na priazen obisk. — Z odličnim spoštovanjem
1786 **T. Grošelj.**

Makulturni papir
kg Dln 5.—
prodaja uprava „Slov. Naroda“

Konopce in vrvi
nudi
Fabrika KANAPA i UŽARIJE d. d.
ODŽACI (Bačka)

Od 13. aprila globoko znižane cene!
Zahtevajte cenik! Zahtevajte cenik!
Zastopstvo v Mariboru pri gosp. Franc Rainer.

ROYAL MAIL LINE

Kr. angleška poštna parobrodna linija — Generalno zastopstvo za kraljevino S. H. S. Zagreb, Trg. l. št. 17.

Redoviti potniški promet:

Hamburg-Cherbourg-Southampton v New York in Kanado

Cherbourg-Liverpool-Southampton v Južno Ameriko.

— Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos Aires, Sanpaulo. — Odprava potnikov v prvem, drugem in tretjem razredu. Kabina tretjega razreda z dvema in štirimi posteljami.

Podzastopstva:

Beograd, Karagjorgjeva ulica 91. — Ljubljana, Kolodvorska ulica 26. — Vei-Becker, Princse Jelene obala 7. — Bitolj, Bulevard Aleksandra 163. Brzgojavni naslov za gori navedena podzastopstva „Royalmail“.

Za Bosno, Hercegovino, Dalmacijo in Crnogoro: Srpska Prometna banka v Sarajevu in Gruziji. Brzgojavni naslov: „Prometna banka“.

SPLIT, Dioklecijanova obala 8 — METKOVIĆ, Ivo Veraja

Na stanovanje
sprejem gospoda. — Naslov pove uprava „Slov. Naroda“. 1783

Premirane zajce
belgijske „Velikan“ od 3—8 mesecev stare — prodaja Herman Pošin-ger, Kranj 45. 1782

Opremljena soba
solnčna in zračna se od solidnemu gospodu ali gospodini. — Spodnja Šiška, Gasilska cesta št. 5. 1781

RADIO

aparate in sestavne dele ima v zalogi

FRANC BAR, Ljubljana,
Cankarjevo nabrežje št. 5

Prodaje se u strogom centru grada Zagreba jedna velika i

moderna kavarna obstoječa več 40 godina, samo uz gotov novac. — Pismene upite na: Publicitas d. d., Zagreb, Gundulićeva 11, pod „Za-8728“. 1773

Christofov zasebni učni zavod

v Ljubljani, edini državni koncesionirani učni zavod za stenografijo in stroje pisane v Ljubljanski oblasti, s pravico izdajanja pravovelnih izpiseval, vpisuje za bodočo šolsko leto edinoletne mesece junija in julija vsak dan dopoldne in popoldne na Domobranci cesti 7. — Vpisnina 10 dinarjev; šolnina nizka. — Zavod preskrbuje abventom službe. 623/h

Pletilni stroj
v popolnoma dobrem stanju se glede opustitve po jako ugodni ceni prodaja. Izve se pri: Klun Janko, trgovec v Slovenj Gradcu. 1770

montera
za centralno grijanje i 2 potpuno samostalna vodovodna instalatera. — Penode obratiti na: Bačić d. d., Zagreb, Palmoticeva 64a. 1784

Dvokolesa
znamk „Tribuna“, „Diamant“, „Favor“, „Styria“, „Frera“, „Bianchi“, „Record“, „Champion“, „Preziosa“, „Legnano“ v zalogi. Pneumatika najnižje vrste „Dunlop“, „Michelin“, „Pirelli“ itd. Najnovejši modeli in najnižje cene. — Ceniki franco; prodaja na obroke. — F. Batjel, Ljubljana, Karlovska c. 4. 107/T

Doklica
pridna in poštena, večja nemščina, išče mesta k ljudem brez otrok, vajena kuhe in drugih domačih del. Ponudbe na upravo Slov. Naroda pod „Pridna/1763.“

Najstarejša slovenska plesarska in ličarska delavnica
Ivan Bricelj, Ljubljana
Dunajska cesta 15 in Gosposvetska c. 2 (dvoriste kavarna „Evropa“) Se priporoča. — Izvršitev točna, cene zmerno. 78-1

J. Stjepušin
— Sisk —

preporuča najbolje tambura, žice partiture, škole ostale potrebštine za vsa glazbela. Odlikovan na pa-22-T
risko izložbi. — Cjenici franko

Najnovejši epohalni izum petrolejska plinska svetiljka,

„AIDA“ z Autovo žarnico

200-500 sveč moči. Krasná bela luč. Neznatna poraba petroleja. Svele kakor elektrika! „AIDA“

se rabi za razsvetljavo prodajalnic, uradov, gostilnic, sol, cerkev, dvorišč, vrtov itd. „AIDA“ je prikladna za najmanjše in največje prostore. — Zahtevajte prospekt! Glavno skladišče za SHS ima elektrotehnična firma 3-T

ŠVARC i drug
ZAGREB, Preradovičeva ulica 1

— Išče mo zupne zastopnike —
— Zahtevajte takoj prospekt! —

Staro železo
in kovine kupuje — Fr. Stupica, Ljubljana. 1771

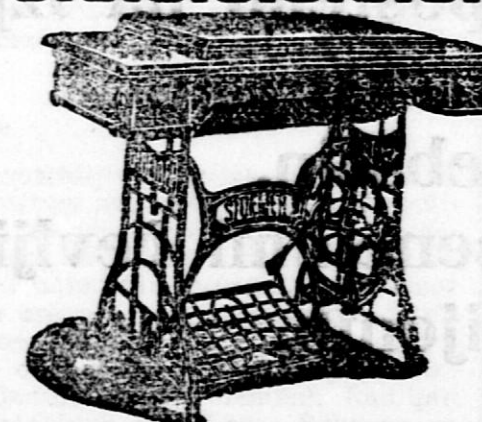
Naobražen gospod
27 let star, z najboljšimi osebnimi izpisevali, ne oženjen, zmožen slovenskega, srbo-hrvatskega in nemškega jezika, strogega in energičnega značaja ter lepega nastopa, želi mesto blagajničarja pri kakem večjem hotelu, trgovini ali letovišču kjerkoli si že bode, bančnega sluga, praktikanca pri kakem večjem hotelu, aličnega. Službo nastopi lahko takoj ali po dogovoru. — Kdor želi imeti res dobrega, zvestega in zanesljivega ter veskozi poštenega služabnika, naj pošlje svojo cenjo no ponudbo na upravo „Slov. Naroda“ pod „Vzor marljivosti/1772.“

PRESELITEV.

FILIP BIZJAK

krznar in izdelovatelj čepic, je preselil svojo veliko delavnico in trgovino radi pomanjkanja prostorov iz Kolizeja

v Selenburgovo ul. 6
in se priporoča vsem cenjenim odjemalcem v nadaljno naklonjenost.

15 letno jamstvo
najpopolnejši **STOEWER** šivalni stroji s pogreznim transportirjem (grablje); z enostavnim premikom je pripravljen za šivanje, vezanje ali šivanje

LUD. BARAGA
LJUBLJANA
Selenburgova ul. 6, I. 219-L
Telefon št. 980.

Prometni zavod za premog d. d.

v Ljubljani — prodaja 21-T

premog

iz slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

inozemski premog in koks

vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvovrstni češkoskovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in brikete

Naslov: **PROMETNI ZAVOD za PREMOG d. d.**
v Ljubljani. Mikošičeva cesta 15/1

Mati in sin.

Glej sinko, primerjajva enkrat perilo oprano z **ZLATOROG** terpentinovim milom s perilom, opranim z drugim milom!

Kakšna razlika!

Perilo, oprano z Zlatorog terpentinovim milom je res lepše, kakor novo. Poleg tega sem našla v Zlatorog terpentinovem milu

že drugi zlatnik po 10 frankov!

Najboljši šivalni stroji in kolesa so le **Gritzner, Adler**

za rodbino, obrt in industrijo. Istotam najboljši švicarski pletilni stroji **Doblo**.

Večletna garancija. Najnižje cena. Tudi na obroke.

Josip Petelinc,

Ljubljana, blizu Prašernovega spomenika ob vodi.

Najnovejša iznajdba!

Brez kvarjenja blaga kemično snajenje in vsakovrstno barvanje oblok.

ANTON BOC 68-T

Ljubljana, Selenburgova ulica 6 I. nadst. Glince-Vič 46

Prodaja se 1725
vsi deli smrti (polkovnika Puteanyja) v gradu Tivoli, I. nadstropje, levo, jedilnica, spalnica, jedilni servisi, stekleni servisi, razne ure in več drugih predmetov. Pogleda in kupi se istotam od 14. t. m. naprej.

Prodaja se
Wanderer-avto z 2 sedežema in pokritim prostorom za prtljago, primeren za trgovskega potnika. — Ogleda se v garaži STUPICA, Ljubljana, Slomškova ulica. 1762

Sanatorij za odrasle in otroke

DR. KOLOMAN SZEGŐ

ABBZIA (Opatija)

Dieino zdravljenje na različne načine: za okrepitev, odebelitev, in učvrstitev. Otroci od 6 let naprej se spijemjo tudi brez spremstva. Različni poletni športi. Velik park. Lastno kopalnišče s 40 kabinami. Radio. Švedska gimnastika. 93 T

Mehanično umetno vezanje

zastorov, perila, oblok, bluz, monogramov, fino bele in barvasto entianje, azuriranje.

MATEK & MIKEŠ, Ljubljana, 28-T

— DALMATINOVA 13 —
Vsi strokovnega znanja najlnejša izvršitev in brezkonkurenčne cene. Najcenejši in čisti predtisk ženskih ročnih del v narodnih in modernih vzorcih ter lastnih originalih.

Morsko kopalnišče Baška na otoku Krku.

Divno ležeči hotel „Velebit“ z novo depandanso na najlepšem obrežju Kvarnera — Prvovrstna slov. kuhinja — Električna razsvetljava — Zdravnik v hiši — Komoditeta v vsakem oziru — Celodnevna hrana Din 56. — — Pijače ohlajene na feču — — Priporoča se Slovincem ter daje brezplačna pojasnila 4512 lastnik hotela **Anie Tudor.**

Preminul je naš ljubljani soprog, oče, tast, brat in stric

Andrej Burger

posetnik, predsednik gest. zadruge, bivši obč. odbornik itd.

Pogreb blagopokojnika se bo vršil v soboto, dne 12. junija 1926, ob 6. uri popoldne na tukajšnje pokopališče.

V Postojni, dne 10. junija 1926.

Josipina roj. Lampič, soproga.

Pepca por. Meliva, Ludvik, Andrej, Zora in Bojan, otroci.

Ostali sorodniki.

1718

Javnosti!

Čevljarji iz Vojvodine na svojem zboru v Novem Sadu dne 23. maja t. l. protestirajo proti nizkim cenam naše obutve. Pritožujejo se, da nimajo zaščitne carine.

Trdimo, da so zaščitne carine skoraj v vseh državah, toda največje so pri nas. Prinašamo pregled, koliko se plača carine pri uvozu enega para pri nas in koliko v inozemstvu.

Vrsta čevljev	Kraljevina SHS	Avstrija	Čehoslovaška	Rumunija	Nemčija	Holandija
Moški čevlji 850 gr	Din 60.—	Din 32.—	Din 25.—	Din 30.—	Din 13.—	Din 10.—
Zenski čevlji 500 gr	„ 85.—	„ 23.—	„ 29.—	„ 24.—	„ 10.—	„ 6.—
Otroški čevlji 360 gr	„ 82.—	„ 15.—	„ 23.—	„ 14.—	„ 8.—	„ 4.—

V Anglijo je uvoz prost, brez kakršnekoli carine.

Dalje zahtevajo čevljarji strogo kontrolo carinjenja naše obutve, zahtevajo, da se preišče, koliko plačamo davka.

Nimamo tajnosti.

Naše delniško društvo je osnovano na podlagi zakona.

Kot tako mora polagati javno račune.

Zaposluje samo domače ljudi, delamo pošteno na izpopolnjenju obrti in trgovine.

Delamo pot znižanju cen življenskih potrebščin.

Služimo stotisočem ljudem z dobrimi in cenenimi čevlji.

Plačujemo davke, plačujemo carino v milijonih.

